БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 141 (18.917). ● Пайшанба, 21 июнь 1984 йил ● Баҳоси 3 тийин.

КПСС XXVI СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

ДУРКУН НИҲОЛЛАР

Дуркун ғўзалар яшнаб ўсаётган картада чопиқ трактори аста сузиб юрибди. Трактор рулида 35—40 ёшлардаги аёл. У агрегатини эҳтиёткорлик билан бошқариб, қатор ораларига сифатли ишлов беряпти. Синчиклаб қараган киши ямяшил бўлиб яшнаб турган карталарда кўчатлар бехато эканлиги, ғўзалар ёппасига шоналаётганлигининг гувоҳи бўлади.

Бу аёл Риштон районидаги Навоий номли совхознинг юқори ҳосилли бригада бошлиғи, СССР Олий Совети депутати Кароматхон Бойболаевадир. Тажрибали пахтакор етакчилик қилаётган бригада азаматлари республикамизнинг шонли юбилейи йилида 57 гектар ернинг ҳар гектаридан 50 центнердан пахта етиштириш мажбуриятини олишган. Шу кеча-кундузда бригадада ана шу мажбуриятни бажариш учун қизғин кураш бормоқда. Барча майдондаги ғўзалар **икки** марта комплекс ишловдан чиқарилди.

Ҳозир ғўза қатор ораларига учинчи комплекс ишлов бериш бошланди. Бу ишда бригада етакчиси билан тажрибали механизатор Расулжон Акбаров ибрат кўрсатишмоқда. Уларнинг ҳар бири кунига 5—6 гектар майдондаги ғўзаларни сифатли культивация қилишаётир. Қўшни картада тажрибали сувчи, Меҳнат Қизил Байроқ ордени соҳиби Комилжон Ҳожиалиев касбдошлари Т. Бегимов, У. Ўлмасов, А. Давроновлар билан биргаликда ғўзаларни оби-тобида суғормоқда.

Бригада далаларини кўздан кечирар эканмиз, бегона ўтлардан бутунлай холи бўлган карталардаги дуркун ғўзаларда ҳосил нишоналари кўпаяётганини кўриш мумкин. Демак, мўл ҳосил учун мустаҳкам замин яратиляпти.

О. ҲАКИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ «РАЙОН ВА ШАҲАР ГАЗЕТАЛАРИНИНГ ФАОЛИЯТИНИ ЯНАДА ЯХШИЛАШ ТЎҒРИСИДА» ҚАРОР ҚАБУЛ ҚИЛДИ.

Қарорда таъкидланишича, совет матбуотининг энг оммавий нашрлари бўлмиш район ва шаҳар газеталари меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда актив қатнашмоқда, уларни КПСС-нинг иқтисодий ва социал сиёсатини муваффақиятли амалга оширишга сафарбар қилмоқда. Бу нашрларнинг обрў-эътибори ва оммавийлиги анча ошди.

Шу билан бирга уларнинг кўплари газетхонларни тўла-тўкис қаноатлантирмаяпти, маҳаллий турмушни, партия ташкилотларининг кўп қиррали фаолиятини дуруст ёритмаяпти, марказий ва область нашрларидан нусха кўчиришга интилаяпти. Бир қанча газеталарда шаҳар ва қишлоқ меҳнатчиларининг маънавий дунёси юзаки ва схематик тарзда ёритилмоқда, меҳнаткашларнинг хатлари камдан-кам босилмоқда. Кўпинча уларнинг саҳифалари мажлислар ва кенгашлар тўғрисидаги узундан-узоқ ҳисоботлар билан, бошқа нашрлардан олиб босилган материаллар билан тўлдирилмоқда.

Район ва шаҳар газеталарига партиявий раҳбарлик савияси ҳамиша ҳам КПСС Марказий Комитети 1983 йил июнь Пленумининг талабларига мувофиқ, деб бўлмайди. Баъзи шаҳар ва район партия комитетлари меҳнаткашларни социал-иқтисодий вазифаларни ҳал этишга сафарбар қилиш учун ўз матбуот органларининг ташкилотчилик ва тарбиячилик имкониятларидан тўла-тўкис фойдаланмаяптилар, проблема кўтарилган материалларнинг таъсирчанлигини оширишда уларга дуруст мадад бермаяптилар, танқидни писанд қилмаслик ва бўғиш фактларини принципиал баҳоламаяптилар. Редакцияларнинг икир-чикир ишларига аралашиш, журналистларни бевосита вазифаларидан чалғитиш сингари яроқсиз практика тугатилган эмас.

Район матбуотида малакали кадрлар етишмаяпти. Журналистлар тайёрлашнинг мавжуд системаси район ва шаҳар газеталарининг эҳтиёжларини биринчи галда қондиришни назарда тутмаяпти. Айрим партия ва совет органлари маҳаллий матбуотнинг моддий-техника базасини ривожлантириш, редакциялар ва босмахоналар ходимларининг меҳнат ҳамда турмуш шароитларини яхшилаш ҳақида тузук ғамхўрлик қилмаяптилар.

КПСС Марказий Комитети иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетлари, ўлка, область, округ, шаҳар ва район партия комитетлари зиммасига район ва шаҳар матбуоти фаолиятида кўрсатиб ўтилган камчиликларни тугатиш чораларини кўриш вазифасини юклади. КПСС Марказий Комитетининг қарорида таъкидланишича, партиянинг ички ва ташқи сиёсатини чуқур тушунтириб бериш, меҳнаткашларни КПСС XXVI съезди, КПСС Марказий Комитетининг 1983 йил июнь, декабрь ва 1984 йил февраль Пленумлари қарорларини муваффақиятли бажаришга сафарбар этиш — район ва шаҳар матбуотининг бош вазифасидир.

Район ва шаҳар газеталари, деб таъкидлади КПСС Марказий Комитети, — совет матбуоти системасидаги муҳим бўғин, партия комитетларининг район ва шаҳарларни иқтисодий, социал ва маданий ривожлантиришга сиёсий раҳбарликни амалга оширишдаги самарали қуроли, оммани коммунистик руҳда тарбиялаш ва жамоатчилик фикрини шакллантиришнинг қудратли воситаси, маҳаллий турмуш ҳақидаги ахборотнинг беқиёс манбаидир.

Шаҳар ва район партия комитетлари ўз газеталарига раҳбарлик савиясини оширишлари, уларнинг фаолиятини моҳирона йўналтириб туришлари, хўжалик ва тарбия ишининг энг яхши намуналарини пропаганда қилувчи, камчиликларни очиб ташловчи материалларни актив қўллаб-қувватлашлари, бундай материалларга жавобан оператив ва амалий чоралар кўрилишига ҳаракат қилишлари лозим. Газеталарнинг танқидий материалларига нотўғри муносабатда бўлувчи мансабдор шахслардан қаттиқ жавоб талаб қилинсин. Журналист кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш иши яхшилансин. Журналистларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан чиниқтиришга ва уларнинг касб маҳоратини оширишга, уларда партиявий масъулият ва принципиаллик туйғусини тарбиялашга алоҳида эътибор берилсин. Раҳбар партия ва совет ходимларининг редакция коллективлари, ишчи ва қишлоқ мухбирлари билан учрашувларини ўтказиш кенг одат тусига киритилсин, улар районлар ва шаҳарлар турмушининг энг муҳим масалаларидан хабардор қилиб турилсин. Редакциялар ва босмахоналар ходимларининг моддий-маиший шароитларини яхшилаш ҳақида доимо ғамхўрлик қилинсин.

Иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетларига, КПСС ўлка, область комитетларига ажратилган йиллик қоғоз фонди доирасида район ва шаҳар газеталарининг ҳажми ва чиқиш даврини ўзгартириш ҳуқуқи берилди.

Район ва шаҳар газеталарининг редакциялари:

асосий куч-ғайратни районлар ва шаҳарлардаги меҳнат коллективларининг партия ўртага қўйган энг муҳим халқ хўжалик, социал-сиёсий ва тарбиявий вазифаларни турмушга татбиқ этиш соҳасидаги фаолиятини ёритишга қаратсинлар. Бошланғич партия ташкилотларининг ташкилотчилик ва ғоявий-сиёсий иши мазмунини чуқур очиб берсинлар. Уюшқоқлик, тартиб ва интизомни мустаҳкамлашга, меҳнаткашларнинг ғайрат-шижоатини ва сиёсий ташаббускорлигини ривожлантиришга ҳар томонлама кўмаклашсинлар;

план топшириқларини муваффақиятли равишда тўла ва ошириб бажариш, меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш ва сифатини яхшилаш шартномавий мажбуриятларга риоя этиш учун ўтказилаётган социалистик мусобақани батафсил ва атрофлича ёритиб борсинлар. Ҳамма турдаги ресурслар, материаллар, хом ашё ва энергияни тежаш, хўжалик ҳисобини, бригада пудратини ва меҳнатни ташкил этишнинг бошқа илғор формаларини жорий қилиш учун сабот билан курашсинлар;

колхоз ва совхозларнинг, агросаноат комплекси корхоналари ва ташкилотларининг Озиқ-овқат программасини бажариш соҳасидаги ишларини, қишлоқни социал-маиший ва маданий жиҳатдан қайта қуришнинг актуал проблемаларини диққат марказида тутсинлар;

совет турмуш тарзини, коммунистик ахлоқ нормаларини газетхонга тушунарли бўлган аниқ-равшан мисоллар ёрдамида тарғиб қилсинлар ва қарор топтирсинлар. Ўз характери жиҳатидан ғайри социалистик ходисалар бўлмиш тартибсизлик ва масъулиятсизлик, ижтимоий фойдали меҳнатдан бўйин товлаш, хизмат мавқеини суиистеъмол этиш, жамоат мулкини талон-торож қилиш, ичкиликбозлик, безорилик фактларига нисбатан муросасизлик муҳитини вужудга келтирсинлар;

районлар ва шаҳарларнинг аҳолисини партия, совет, касаба союз, комсомол, ҳуқуқни ҳимоя қилиш органлари ишидан ва улар қабул этаётган қарорлардан, маҳаллий турмушнинг энг муҳим янгиликлари ва воқеаларидан мунтазам хабардор қилиб турсинлар;

редакцияларнинг газетхонлар, ишчи ва қишлоқ мухбирлари активлари билан алоқаларини доимо мустаҳкамласинлар, меҳнаткашларнинг таклифларига ва танқидий мулоҳазаларига эътибор билан қарасинлар. Очиқ хатлар кунлари, газетхонларнинг конференцияларини ўтказиш партия, совет ва хўжалик раҳбарларининг газета саҳифаларида аҳолини қизиқтирувчи саволларга жавобларини чиқариш одат тусига киритилсин.

СССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлигига университетларнинг журналистика факультетларида ва бўлимларида таълим-тарбия жараёнини КПСС Марказий Комитетининг 1983 йил июнь Пленуми қарорлари асосида яхшилашни, уларни, аввало, район ва шаҳар газеталари учун кадрлар тайёрлашга йўналтиришни назарда тутувчи тадбирларни ишлаб чиқиб, амалга ошириш топширилди. Шаҳар ва район партия комитетлари, СССР Журналистлар союзининг ташкилотлари матбуотда ишлаш қобилиятини кўрсатган ишчи ва қишлоқ ёшларини журналистика факультетларига ва бўлимларига ўқиш учун аниқ мақсадни кўзлаб юборишдан кенг фойдалансинлар.

ТАССга, республикаларнинг информация агентликларига район, шаҳар, бирлашган ва округ газеталарининг редакцияларини географик зоналар ва уларнинг экономикаси хусусиятларини ҳисобга олиб, актуал ва мазмундор ахборот материаллари, суратлар билан таъминлашни тартибга солиш таклиф қилинди. Сиёсий адабиёт нашриёти билан «Мысль» нашриёти «Журналист кутубхоналари» чиқаришни ташкил этсинлар.

Иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетларига, ўлка ва область партия комитетларига, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Министрлар Советларига, ўлка ва область ижроия комитетларига, СССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитетига, СССР Алоқа министрлигига район, шаҳар ва бирлашган газеталарнинг моддий-техникавий базасини 1986—1995 йилларда ривожлантиришнинг ҳар бир регион учун энг оқилона схемаларини ишлаб чиқиш, зарур шароитлар мавжуд бўлган тақдирда район, шаҳар ва бирлашган газеталарни республика, ўлка, область, шаҳар ёки районлараро босмахоналарда чиқаришга аста-секин ўтишни назарда тутиш ва полиграфия корхоналарини кам мосланган бинолардан янги биноларга чиқариш таклиф қилинди.

Аҳолини тобора тўла-тўкис хабардор қилиш мақсадида район ва шаҳар газеталарида реклама материаллари ва эълонлар босиб чиқаришни кенг йўлга қўйиш тавсия этилди.

Юбилей йили вахтасида

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллигига

Коллектив пудрати—ишимиз қудрати

АҲДГА ЯРАША

«ГЕКТАРИДАН КАМИДА 34,5 ЦЕНТНЕРДАН ПАХТА ҲОСИЛИ ОЛАМИЗ, 530 МИНГ ТОННА, ШУ ЖУМЛАДАН 258 МИНГ ТОННА ИНГИЧКА ТОЛАЛИ ПАХТА ЕТИШТИРИБ, ДАВЛАТГА СОТАМИЗ. КАМИДА 340 МИНГ ТОННА ПАХТАНИ МАШИНАЛАР БИЛАН ТЕРИБ ОЛАМИЗ».

Сурхондарё области қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларининг 1984 юбилей йилидаги социалистик мажбуриятида ана шу сўзларни ўқиймиз. Айни кунларда пахтакорлар шу юксак мажбуриятларни бажариш йўлида баракали меҳнат қилмоқдалар. Ғўза парвариши кун сайин авж олдириляпти.

Сурхондарёлик деҳқонлар қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини тинмай ривожлантириш, унинг самарадорлигини ошириш йўлида янгиликлар жорий этишмоқда. Бу янгиликлар орасида коллектив пудрати алоҳида ўринни эгаллайди. Унинг афзалликларини тўла исботлаётган бригадаларнинг сони эса кўпайиб бораётир.

Ленин йўли районидаги С. Будённий номли совхоз областдагина эмас, балки республикамизда ҳам энг илғор хўжаликлардан биридир. Ҳар йили пахтадан мўл ҳосил етиштирилмоқда. Совхоз миришкорлари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллиги ўтказиладиган меҳнат йилини ҳам зарбдорларча нишонлашга аҳд қилганлар. Шонли юбилей шарафига бригадаларнинг ўзаро мусобақаси кун сайин авж олдириляпти. СССР Давлат мукофотининг лауреатлари Холмўмин Сафаров ва Мамлакат Бегимқулова бошлиқ коллективлар бу мусобақада барчага ўрнак бўлишаётир. Иккала бригада аъзолари бу йил ҳар гектар ердан 60 центнердан «оқ олтин» етиштиришади. Бунинг учун пухта замин ятратилди. Далалардаги ҳосил нишоналари юксак марра албатта эгалланишидан далолат бериб турибди.

СУРАТЛАРДА: бригада пудрати асосида иш юритаётган илғор бригада бошлиқлари Ҳ. Сафаров ва М. Бегимқулова ўртоқлар. Пастдаги суратда эса С. Будённий номли совхоз далаларида ғўза қатор ораларига ишлов бериш пайти.

В. Молгачев фотолари.

ВИЗИТ ТУГАДИ

Сандиночилар Миллий озодлик фронти Миллий раҳбарлик органининг аъзоси, Миллий тикланиш ҳукумати раҳбарлик кенгашининг координатори Д. Ортега бошчилигидаги Никарагуа делегацияси 20 июнь куни Совет Иттифоқидан жўнаб кетди. Делегация амалий визит билан мамлакатимизга келган эди.

Аэродромда делегацияни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитети секретари Б. Н. Пономарев, бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

(ТАСС).

БОЛГАРИЯДАН КЕЛГАН МЕҲМОН

Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг аъзоси, Болгария Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг аъзоси, Болгария — Совет дўстлиги умумхалқ комитетининг раиси Начо Папазов Ўзбекистонда меҳмон бўлиб турибди. У В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиалини, Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасини бориб кўрди, республика пойтахтининг диққатга сазовор жойларини кўздан кечирди. Чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа Ўзбекистон жамиятининг активлари билан учрашди.

Н. Папазов Ўзбекистон ССР Министрлар Советида ва Ўзбекистон Компартияси Тошкент область комитетида қабул қилинди.

Болгариядан келган меҳмон Навоий, Бухоро ва Самарқандга сафар қилади.

(ЎзТАГ).

РСФСР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

20 июнь куни Москвада, Катта Кремль саройида ўнинчи чақириқ СССР Олий Советининг тўққизинчи сессияси ўз ишини тамомлади.

В. И. Воротников, Г. В. Романов, В. В. Кузнецов, И. В. Капитонов ўртоқларни депутатлар ва меҳмонлар давомли қарсаклар билан кутиб олдилар.

Депутатлар Россия Федерацияси халқ депутатлари Советларининг вазифалари тўғрисида бир кун аввал бошланган масаланинг муҳокамасини тугалладилар. Музокараларда сўзга чиққан нотиқлар Советларнинг давлат, хўжалик, социал-маданий қурилиш соҳасидаги ишларини яхшилашнинг, умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилишни амалга оширишнинг конкрет йўллари ҳақида гапирдилар.

Россия Федерациясининг Олий Совети РСФСР халқ депутатлари Советларининг КПСС Марказий Комитети 1984 йил апрель Пленуми, ўн биринчи чақириқ СССР Олий Советининг биринчи сессияси қарорларидан, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси К. У. Черненконинг шу Пленум ва сессияда сўзлаган нутқларидан келиб чиқадиган вазифалари тўғрисидаги қарорни бир овоздан қабул қилди.

Шундан кейин сессия РСФСРнинг Маъмурий ҳуқуқ бузишлар тўғрисидаги кодекси лойиҳаси ҳақидаги масалани кўриб чиқди. Бу ҳужжат партия билан давлатнинг социалистик қонунчиликни мустаҳкамлашга доимо эътибор билан қараётганликларининг янги далилидир, деб уқтиришди депутатлар. Кодекс қабул этилиши билан биринчи бор маъмурий ҳуқуқ бузишлар тўғрисидаги ҳамма қонунлар жамланадиган яхлит қонун акти вужудга келтирилади.

Депутатлар бу кодексни ва уни кучга киритиш тўғрисидаги қонунни бир овоздан қабул қилдилар.

РСФСР Олий Совети Президиумининг Секретари Х. П. Нешковнинг доклади юзасидан сессия республика Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлади.

Мажлис охирида РСФСР қишлоқ қурилиши министри В. П. Батраков сессия давомида министрлик ташкилотлари ва корхоналари Киров ва Псков областларининг қишлоқларида уй-жой бинолари, социал-маданий ва коммунал-маиший объектлар қурилиши планларини бажармаётганлиги хусусида депутатлардан тушган сўровларга жавоб қайтарди. План топшириқлари бажарилишини таъминлаш юзасидан қўшимча чоралар кўрилади, деди у.

РСФСР Олий Совети қурилиш ва бинокорлик материаллари саноати доимий комиссиясига депутатлар кўтарган масалаларнинг ҳал этилишини назорат қилиб туришни топширди.

(ТАСС).

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

СССР Министрлар Совети «Бирлашган, округ, район ва шаҳар газеталарининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш тадбирлари тўғрисида» қарор қабул қилди.

Қарорда маҳаллий матбуотнинг моддий базасини мустаҳкамлаш ҳамда шу мақсад учун зарур маблағ ва моддий-техника ресурслари ажратиш юзасидан конкрет тадбирлар кўзда тутилган.

СССР Фан ва техника давлат комитетига СССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитети билан ҳамда бир қанча манфаатдор министрликлар ва идоралар билан биргаликда 1986-1990 йилларда маҳаллий матбуотни ривожлантиришнинг илмий-техника проблемаларини ҳал этиш тадбирларини ишлаб чиқиб, амалга ошириш, маҳаллий газеталарни чиқаришнинг истиқболли технология схемаларини жорий этишни ҳамда текст ва иллюстрация ахборотини алоқа каналлари орқали қайта ишлаш ва узатишнинг форма жараёнлари учун замонавий аппаратларни, биринчи навбатда фото усулида ихтисослаштирилган ҳарф териш ва ҳарф босиш техникаси, қолип тайёрлайдиган автоматлар (шу жумладан лазер автоматлар), шунингдек офсет варақ ва рулон босма машиналари, приборлар ва зарур материаллар (илгаридан тайёрланган офсет ва фото полимерлаштирувчи пластиналар, кумушсиз фотоматериалар), газета экспедициялари учун асбоб-ускуналар яратилишини назарда тутиш топширилди.

Бир қанча министрликларга офсет босма усулини жадал жорий қилишни таъминлайдиган босмахона ва бошқа полиграфия машина-ускуналари, приборлар ва материаллар тайёрлашга оид топшириқлар белгиланди.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига бирлашган, округ, район ва шаҳар газеталарининг редакциялари учун анжомлар ва асбоб-ускуналар сотиб олиш юзасидан бир йўла маблағ ажратишни кўзда тутиш топширилди.

Бирлашган, округ, район ва шаҳар газеталарининг редакцияларига чакана савдо тармоғи орқали ёзув машинкалари, фотоаппаратлар, фото материаллар ва канцелярия молларини нақд пулсиз майда улгуржи лимитига ҳисобламай, сотилган моллар учун олинган маблағни чакана товар оборотига қўшиб сотишга рухсат берилди.

Қарорда полиграфчи ишчи кадрлар тайёрлаш, ҳунар-техника билим юртлари қуриш ва уларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш юзасидан конкрет топшириқлар белгиланди.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«ЮЗАКИ УСЛУБ ОҚИБАТИ»

Юқоридаги сарлавҳа остида газетамизнинг шу йил 13 май сонида Янгиқўрғон район партия комитети хўжаликка раҳбарлик қилишда, қабул қилинган қарорларни амалга оширишда ўзибўларчилик ва принципсизлик кўрсатаётгани танқид қилинган эди.

Мақола НАМАНГАН ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИнинг бюро мажлисида муҳокама қилинди ва Янгиқўрғон район партия комитети адресига билдирилган танқидий фикрлар тўғри, деб топилди. Қабул қилинган қарорга кўра, райком бюроси ва район партия комитетининг биринчи секретари Т. Абдуллаевга экономикага раҳбарлик қилишда жиддий хатоларга йўл қўйилганлиги кўрсатиб ўтилди.

Шунингдек, район партия комитетига партия, совет ва хўжалик органлари ўз иш функциясини конкрет белгилаши ҳамда уларга раҳбарлик қилишнинг усулларини қайта кўриб чиқишни таклиф қилди.

Бюро ҳуда-беҳуда комиссия ва текширишлар ўтказилиши, Совет органлари, турли ташкилотлар ходимлари, хўжалик раҳбарлари ҳамда активларини бўлар-бўлмасга райкомга чақиришлар, қоғозбозлик ва мажлисбозлик каби иллатларга чек қўйишни талаб қилди. Қарор ва ижро, сўз ва иш бирлигига эришиш қатъий қилиб қўйилди. Район партия комитетларига бутун куч ва имкониятлар 1984 йил ва беш йиллик планларини бажаришга қаратилишини уқтириб ўтди. Шаҳар, район партия комитетларига мазкур мақолани муҳокама қилиш топширилди.

КПСС XXVI СЪЕЗДИ

ҲАР СОҲАДА ТЕЖАМКОР БЎЛАЙЛИК!

Республикамиз меҳнат аҳли Қўқон ип йигирув-пайпоқ тўқув комбинати ва Самарқанддаги «Ҳужум» пиллакашлик фабрикаси коллективлари ташаббусини қўллаб-қувватламоқдалар

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

МУСОБАҚА — МИЛЛИОНЛАР ИЖОДИ

1984 ЙИЛ ИЮНЬ № 6 (122)

МАЖБУРИЯТЛАРИНГИЗНИ ҚАНДАЙ БАЖАРЯПСИЗ?

ЖОНКУЯРЛИК ИФОДАСИ

Иқтисодий обзор

Доҳий В. И. Ленин Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларидаёқ ҳар пуд ғалла ва кўмирни тежаб, авайлаб сарфлаш ҳақида ғамхўрлик қилишга даъват этганди. Ўшандан буён ўтган давр мобайнида мамлакатимиз экономикаси катта тараққиёт йўлини босиб ўтди ва жаҳонда етакчи ўринлардан бирини эгаллаб турибди.

Унутмаслик керакки, тийинлардан сўмлар, граммлардан центнер ва тонналар жамғарилади. Партия XXVI съезди ва КПСС Марказий Комитетининг кейинги Пленумлари қарорларида ресурсларни иқтисод қилиш ҳар бир кишининг, ҳар бир хўжалик ходимининг доимий шуғулланадиган иши даражасига кўтарилиши лозимлиги кўрсатиб ўтилгани ҳам бежиз эмас. Чунки, ўн биринчи беш йилликнинг бош вазифаларидан бири ишлаб чиқариш потенциалидан оқилона фойдаланиш, ресурсларнинг ҳамма турларини ҳар томонлама тежаш ва иш сифатини яхшилаш асосида совет кишиларининг фаровонлигини янада оширишни таъминлашдан иборат.

Ўзбекистон халқ хўжалигининг турли тармоқларида капитал маблағларни эҳтиётлаб сарфлаш, хом ашё, материал, ёнилғи ва электр энергиясидан тежаб-тергаб фойдаланиш соҳасида катта ишлар қилинмоқда. Меҳнат унумдорлиги лоақал 1 процент ўстирилса, 185 миллион сўмлик қўшимча саноат маҳсулоти тайёрлаб чиқариш мумкин. Социалистик мажбуриятларда маҳсулот таннархини ярим процент арзонлаштириш йўли билан қўшимча 60 миллион сўм иқтисод қилиш кўзда тутилган.

Гап тежамкорлик ҳақида — пландан ташқари ҳар қандай юксалишга қўшимча маблағ, хом ашё, материал ва электр энергия сарфламасдан туриб эришиш хусусида бормоқда. Қўқон ип йигирув-пайпоқ тўқув комбинати ва Самарқанддаги «Ҳужум» пиллакашлик фабрикаси коллективлари партиянинг экономикани тараққий эттириш ҳақидаги даъватига амалий иш билан жавоб беришга интилиб, ҳар бир иш жойида тежамкорлик режимини кучайтириш, шунинг эвазига халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш ҳаракатининг ташаббускори бўлиб чиқдилар. Ташаббус Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети томонидан маъқулланди. Қабул қилинган қарорда область, шаҳар, район партия комитетлари, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети корхоналарда ташаббусни кенг оммалаштиришга доир зарур ташкилотчилик ва сиёсий ишларни ўтказишлари лозимлиги таъкидлаб ўтилди. Хом ашё ресурсларидан оқилона фойдаланиш юзасидан белгиланган тадбирларнинг бажарилиши устидан контроллик кучайтирилиши керак.

Бунинг учун, аввало, тежамкорлик ва иқтисод қилиш юзасидан белгиланган топшириқлар, қабул қилинган социалистик мажбуриятлар бажарилиши юзасидан хўжалик раҳбарлари, етакчи мутахассисларнинг масъулияти оширилиши зарур. Ҳозирги аҳвол қандай? Ўз зиммасидаги бурчни виждонан адо этишга одатланган илғор ишчилар, мутахассислар, коллективлар давлат планларинигина эмас, юксак социалистик мажбуриятларни ҳам муваффақиятли бажаряптилар.

Бироқ ҳамма жойда ҳам аҳвол бир хилда, деб бўлмайди. Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлиги корхоналарида маҳсулот тайёрлаш бирлигига сарфланган харажатлар планлаштирилганидан ортиб кетмоқда. Республика саноатида ҳар сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга 0,7 тийин ортиқча харажат қилинди. Бу тийинлар миллионлаб сўм зарар келтирмоқда. Министрликлар ва идоралар бундай аҳволнинг олдини олиш учун зудлик билан зарур чоралар кўришлари лозим. Маҳаллий партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотлари беш ойлик якунларни кўриб чиқаётганларида тежамкорлик соҳасидаги ишларни чуқур таҳлил этишлари, аҳволни яхшилашда хўжалик органларига яқиндан амалий ёрдам кўрсатишлари керак.

Коммунистлар, халқ депутатлари ҳар бир кишини мамлакат бойлигини тежаш руҳида тарбиялашда шахсий ибрат кўрсатишлари, сўз ва иш бирлигига эришишлари лозим.

Резервларни аниқлаш, уларни ҳаракатга келтириш — иқтисодчи ва етакчи мутахассисларнинг ҳамиша диққат-эътиборида бўлиши керак. Бошланғич партия ташкилотлари тежамкорликда барқарор натижаларга эришиш учун ташкилотчилик, сиёсий ва тарбиявий ишлар савиясини юксак даражага кўтариш тадбирларини ишлаб чиқишлари, уни сабот билан амалга оширишда етакчи бўлишлари муҳимдир.

Қўқонлик ва самарқандлик илғор ишчи коллективларининг янги ташаббуси — экономикани тежамли юритишга бўлган жонкуярликнинг яна бир ёрқин ифодаси. Бу ташаббус республика халқ хўжалигининг барча соҳаларида кенг қўллаб-қувватланмоқда. Бу, катта иқтисодий самаралар келтириши шубҳасиз.

«ҲОЗИРГИ ШАРОИТДА ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИНГ БАРЧА СОҲАЛАРИДА, ҲАР БИР ИШ ЎРНИДА ТЕЖАМКОРЛИК РЕЖИМИНИ КУЧАЙТИРИШГА АЛОҲИДА ЭЪТИБОР БЕРИШ, ШУНИНГ ҲИСОБИГА ХАЛҚ ИСТЕЪМОЛ МОЛЛАРИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИ КЎПАЙТИРИШГА ЭРИШИШ ЗАРУР».

(Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Қўқон ип йигирув-пайпоқ тўқув комбинати ва Самарқанддаги «Ҳужум» пиллакашлик фабрикаси коллективларининг ташаббуси ҳақидаги қароридан).

ПЕШҚАДАМ БРИГАДА

Тикувчилик цехининг Тоҳиржон Каримов бошлиқ бригадаси коллективи корхона ички социалистик мусобақасида ғолиблик қилмоқда.

Тайёрланган пойабзалнинг ҳаммаси аъло сортларга қабул қилинди. Эришилган ютуқда Аҳмаджон Тожиқулов, Жалолиддин Узоқов, Неъматжон Раҳимов, Мўътабархон Қорахўжаева сингари пойабзалчиларнинг ҳиссаси катта бўлди. Бир беш йилликда икки беш йиллик шахсий топшириқларини бажариш ташаббусига қўшилган бу илғор ишчиларнинг ҳар бири айни кунларда 1985 йилнинг май, июнь ойлари ҳисобига меҳнат қилмоқдалар.

Бригада пойабзалчилари июнь ойида ҳам пландагидан 1000 жуфт кўп пойабзал ишлаб чиқариш мажбуриятини олган.

Расулжон ЭМИНОВ,
Андижон пойабзал фабрикаси ишчиси.

КЕНГ ИСТЕЪМОЛ МОЛЛАРИ — ХАЛҚҚА

ИЗДОШЛАР

РЕПОРТАЖ

Улуғ Ватан Уруши йилларида кўплаб корхоналар Тошкентга кўчирилганини ҳамма билса керак. Улардан бири Москва яқинидаги Тушино заводи эди...

Орадан йиллар ўтди. Корхона ўрнида маҳаллий тикувчилик фабрикаси вужудга келди. У пайтлари корхона камқувватроқ эди. Кейинги йилларда анча кенгайди, янги-янги цехлар билан бойиди. Бундан бир неча йил муқаддам фабрика Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номли тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасига айланди.

Корхона аҳли юксак тежамкорлик, унумдорлик ва таннархни арзонлаштириш ҳисобига халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш сари юриш бошлаган қўқонлик ва самарқандлик ишчи сафдошлари ташаббусига якдил қўшилдилар.

— Бирлашмамиз ишлаб чиқараётган маҳсулотлар савдо тармоқлари пештахталарида узоқ туриб қолган эмас, — дейди фахр билан корхона партия ташкилотининг секретари Шукур Акбаров. — Бунинг учун биз Тошкентдаги Марказий универсал, «Тоҳир ва Зуҳра» магазинлари билан мустаҳкам алоқа ўрнатганмиз. Савдо ташкилотларининг вакиллари бирлашмамизда тез-тез бўлиб туришади. Вақти-вақти билан биз ҳам улар ҳузурига ташриф буюрамиз. Ҳаммамизнинг мақсадимиз битта — халққа кўплаб сифатли кийим-кечаклар етказиб бериш.

Биз иккинчи цехда бўлдик. Ишлаб чиқариш илғорлари билан суҳбатлашдик. Юбилей йилида тўрт йиллик планларини барвақт бажаришга аҳд қилган М. Тўрақулова, Т. Новикова ўртоқлар бошлиқ бригадалар ишини кузатдик.

— Корхонамизнинг деярли барча цехларида бригада пудрати усули кенг йўлга қўйилган, — изоҳ берди бош инженер Р. С. Новицкий. — Бу — бригадалардаги ҳар бир ишчининг пировард натижа ва моддий рағбат учун бўлган масъулиятини оширишда муҳим омил бўлмоқда. Бажарилган ишга қўшилган ҳисса салмоғини бригадалар кенгаши кўриб чиқади. Флюра Полтаева, Лилия Халилова, Полина Новосельцова, Галина Закритная сингари илғор тикувчиларимиз бир беш йилликда икки беш йиллик топшириқларни бажаришга сўз беришган. Улар республикамиз юбилейига қадар саккиз йиллик шахсий планларини адо этишмоқчи.

Шубҳасиз, коллектив кўзлаган бу ютуқларга юксак меҳнат интизомини таъминлаш, унумдорликни ошириш, ускуналардан оқилона фойдаланиш ва касб маҳоратини муттасил ошириб бориш йўли билан эришмоқда.

— Корхонада меҳнат унумдорлигини планга қўшимча 1 процент ошириш, маҳсулот таннархини 0,5 процент камайтириш қандай натижалар беради? — сўрадик партком секретаридан.

— Меҳнат унумдорилгини 1 процент ошириш — Ленин орденли корхонамизда 610 минг сўмлик қўшимча товар маҳсулот ишлаб чиқариш имконини ва маҳсулот таннархини 0,5 процент камайтириш эса 265 минг сўмлик иқтисодий тежам беради. Йилнинг ўтган беш ойлик топшириқларини ошириб бажардик. Меҳнат унумдорлиги планга нисбатан 1,2 процент ошди, маҳсулот таннархи 1,3 процент камайди. Республикамизнинг илғор меҳнат коллективлари ташаббусига қўшилган тикувчиларимиз йил охиригача бу кўрсаткичлар салмоғини янада оширишга бел боғлашган. Уларнинг ўз сўзлари устидан чиқишига шубҳа йўқ. Чунки, бизда баракали меҳнат қилиш ва яхши ҳордиқ чиқариш учун ҳамма шароит муҳайё.

Корхонанинг ям-яшил ҳовлиси бўйлаб узоқ сайр қилдик. Ҳаммаси қалбимизга аланечук шодлик солди. Халқимизни чиройли кийинтириш нияти билан фидокорона меҳнат қилаётган чеварлар шаънига дил-дилдан таҳсинлар ўқидик.

М. БОБОХОНОВ.

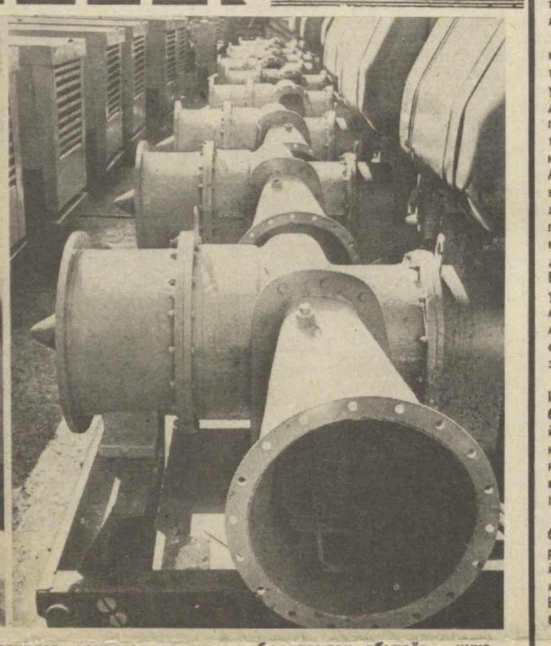

Наримонов (Тошкент области) шаҳридаги республика Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг ихтисослашган ишлаб чиқариш бирлашмаси корхонаси «СНП-500/10» маркали кўчма насос станциялар яратмоқда. Улар экин майдонларига зовурлар, каналлар ва сув омборларидан обиҳаёт чиқаришда қўл келади.

Суратларда: (чапдан) корхонанинг илғор ишчиси Бурхон Маилов; тайёр насос станциялар туркуми.

В. Сироткин фотолари.

ВАҚТ ВА УНУМ

Ўн биринчи беш йиллик бошида республикамизнинг 15 донгдор қурувчиси ташаббусига қўшилиб, бир беш йилликда икки беш йиллик шахсий планимни бажариш мажбуриятини олгандим. Ўтган йилнинг июнь ойида бир беш йиллик топшириғимни муваффақиятли адо этганлигим ҳақида рапорт берганман. Бошқача айтганда, ўша икки ярим йил ичида 1 миллион кубометрдан зиёд тупроқ ишларини уддаладим.

Шу кунларда 1987 йилнинг дастлабки ойлари ҳисобига меҳнат қиляпман. Ангор районидаги коллектор ва дренаж тармоқларини тозалаш, районлараро бўрдоқичилик базаси учун янги коллектор қазиш ишларида фаол қатнашяпман. Бу йил — Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллигига қадар 170 минг кубометр тупроқ ишларини бажараман.

Яна шуни такрор айтаманки, мен бу ютуқларга ҳар галгидек вақтдан унумли фойдаланиш, ёнилғи ва эҳтиёт қисмларни тежаб ишлатиш йўли билан эришаман.

Иброҳим МАННОПОВ,
«Узстепводдренаж» трестининг Ангор ихтисослашган кўчма колоннаси экскаваторчиси, КПСС XXVI съезди делегати.

ИШЧИ МИНБАРИ

ЭНГ МУҲИМИ — САМАРА

Айтишим мумкинки, корхонамизда қўлга киритилаётган муваффақиятларнинг сири илғорлар тажрибасига кенг амал қилаётганлигимиздир. Ўз кучи ва имкониятларига қатъий ишонган ишчи ва мутахассисларимиз ўн биринчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажаришга қарор берганлар. Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 60 йиллиги шарафига социалистик мусобақани авж олдириб, бугунги кунда сентябрь ойи ҳисобига консерва маҳсулотлари тайёрлаб чиқармоқдамиз.

Партия ҳар биримизни самарадорликни оширишга даъват этмоқда. Самара эса ўз-ўзидан келмайди. Тежамкорлик билан қилинган иш маҳсулот ишлаб чиқариш бирлигига сарфланадиган хом ашёни иқтисод қилиш — самарадорликни оширишнинг энг яхши омили. Буни корхонамиз меҳнат аҳли ўз тажрибасида бир неча бор синаб кўрган. Биз Қўқондаги ип йигирув-пайпоқ тўқув комбинати ва Самарқанддаги «Ҳужум» пиллакашлик фабрикаси коллективларининг ватанпарварлик ташаббуси Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети томонидан маъқулланганлигини эшитиб, мамнун бўлдик. Биз саноатнинг ана шу тармоғида юзага келган тажрибага ҳам астойдил амал қиламиз. Тежамкорлик режимини ҳар бир иш жойида қатъий амалга ошириш, жамғарилган хом ашё ва энергия ҳисобига халқ истеъмол молларини ишлаб чиқаришни кўпайтиришдан иборат катта ишга муносиб ҳисса қўшиш тадбирларини кўрмоқдамиз.

Қуруқ мева ва майиз цехларидаги қатор жараёнлар такомиллаштирилди. Механика цехида серунум дастгоҳлар ўрнатилди. Бу эса меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот тайёрлашга кетадиган вақтни тежашга ёрдам беряпти. Янги цехда «П-32» линияси ишга туширилиши билан маҳсулот сифати кескин даражада яхшиланди, унумдорлик ортди. Ана шу линиянинг ҳаракатга келтирилиши шарофати билан 25 ишчи бошқа участкаларга ишга ўтказилди. Бу эса анча-мунча маблағни иқтисод қилиб қолиш имконини бермоқда. Бу ерда ҳар кеча-кундузда 320 тонна помидор қайта ишланиб, ҳар мавсумда 10 миллион банка томат пастаси тайёрлаш мумкин бўлиб қолди.

Тежамкорлик юзасидан ишлаб чиқилган тадбирларда, янги цехни барвақт қуриб тамомлаш ҳам кўзда тутилган. Мева консервалари цехи қурилиши ҳар қачонгидан ҳам жадаллаштириб юборилди. Бу цехнинг эртароқ маҳсулот тайёрлаб чиқара бошлаши эл дастурхонини бойитишга ёрдам беради. Унда «ЛУ-13» технология линияси ҳаракатга келиши билан бир кеча-кундузда 70—75 тонна мевадан турли консервалар тайёрлаб чиқарила бошлайди.

Бу йил улкан довонларни эгаллаш ниятидамиз. Ўтган йилга қараганда 18 миллион банка кўп консерва ишлаб чиқарилади. Бунда илғор иш тажрибаларига, айниқса бригада пудрати усулига қатъий амал қилиш йўли билан эришамиз. Вақтдан ўзиб ишлаш, технология жараёнларини такомиллаштириш, маҳсулот сифатини оширишда бригада пудрати усули бераётган натижалар, айниқса қувончли. Корхонада маҳсулот ишлаб чиқариш билан банд бўлган кишиларнинг 70 процентдан кўпроғи пудрат усулидаги бригадаларга уюшган.

Мен бошқараётган бригада прогрессив усулда ишлашга биринчилардан бўлиб ўтган эди. Иш сифати ва ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш учун ҳар бир кишида масъулият туйғуси кучайиб борди. Иш вақтининг қадрига етиш анъанага айланди. Мураббийлик ҳаракати авж олди. Технология жараёнидаги узилишларнинг олдини олиш учун ҳар бир киши жавобгарликни астойдил ҳис қиладиган бўлиб қолди. Бу эса пировард натижаларнинг салмоғини ошириш, самарадорликда юқори натижаларга эришиш учун ҳар бир ишчи ва мутахассиснинг умумий ишга қўшадиган ҳиссасини тобора кўпайтиряпти. Дарҳақиқат, бундай усулдан корхона ҳам, бригадага уюшган ишчи ҳамда мутахассислар ҳам манфаатдор. Манфаатдорлик эса умумий юксалишга эришишга хизмат қилмоқда. Кўрилган чора-тадбирлар туфайли меҳнат унумдорлиги 35 процент ўсди. Томат цехида бригадамиз пешқадамликни эгаллаб турибди.

Корхонада юксак самарадорликка эришиш жонкуярлари сафи кенгайиб бормоқда. Сабзавот консервалари цехидан К. Аҳмедова бошлиқ бригада яхши ташаббус кўрсатиб меҳнат қилмоқда. Бу коллективга «Энг яхши бригада» деган юксак ном берилди. Гулчеҳра Ходиева, Қудрат Бобоев, Александр Гурин, Турсуной Саломова сингари ҳамкасбларим вақт, хом ашё ва бошқа ресурсларни тежаш усталари сафида.

Энг муҳими — самара! — Биз ана шу шиор остида меҳнат қилиб, иқтисод ва тежамкорлик режимига бундан буён ҳам қатъий амал қилаверамиз.

Зарифа АБДУЛЛАЕВА,
Самарқанд консерва заводи бригада бошлиғи.

Мухбиримиз бонг уради

УНУТИЛГАН КОРХОНА

Мутахассисларнинг фикрича, Поп районида қурилган нотўқима материаллар фабрикаси мамлакатдаги шу турдаги учинчи корхона ҳисобланади. Корхонада асосан нотўқима материаллар, лавсан, вискоза тайёрланади. Ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг 10-12 процентини пахта ташкил этади. У китобларни муқовалашда, ошхона клиенкалари, респираторлар ишлаб чиқаришда, кийим-кечаклар ва пойабзалларга астарлик тайёрлашда, медицинада кенг ишлатилади. Шунингдек, нотўқима материаллар ип газлама ўрнини қоплаш билан бирга йилига миллионлаб метр ип газлама тежаш имконини ҳам беради. Демак, у жуда керак. Хўш, янги корхонанинг дастлабки қадамлари қандай? У ривожланиш, юксалиш паллаларида қандай ютуқларга эришиб, қандай қийинчиликларга дуч келяпти?

Корхона ишга тушган йили — бундан уч йил муқаддам 18,5 миллион метр маҳсулот ишлаб чиқариб, мавжуд қувватнинг 60,5 проценти ўзлаштирилган эди. Ўтган йили бу рақам 96,3 процентга кўтарилди. Салкам 57 миллион метр маҳсулот тайёрланди. Бу йил эса лойиҳадаги қувватнинг 97 проценти ўзлаштирилиши зарур. Тўғри, фабрика йил бошидан бери бир маромда ишлаб келяпти. Ўтган беш ой ичида бултургига нисбатан 2,8 процент маҳсулот кўп реализация қилинди ва ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш 18,3 процент ўсди. Меҳнат унумдорлиги 14,3 процент юксалди, таннархи 0,5 процент арзонлашди.

Корхонадаги ёш ишчилар қисқа вақт ичида янги касб-ҳунарни мукаммал ўзлаштириб олдилар. Фабрикада меҳнат шароитини яхшилаш борасида ҳам бирмунча ибратли ишлар қилинди. Ишчилар шаҳарчасида ҳар бири 48 квартирали 6 та турар жой, болалар боғчаси ишга туширилди. Кадрлар қўнимсизлиги сўнгги бир йил ичида 7 процент камайди. Умумий овқатланиш, транспорт ва савдо шохобчалари ишидан барча миннатдор.

— Лекин, бир-иккита муаммони зудлик билан ҳал этмасак, фабрикамиз иккинчи ярим йилликда қолоқ корхоналар қаторига ўтиб қолиши мумкин, —дейди корхона директори Абдурашид Убайдуллаев. — Ишлаб чиқараётган маҳсулотларимизга харидорлар камайиб кетмоқда. Масалан, бу йил фабрика ишлаб чиқариши керак бўлган 54,6 миллион метр маҳсулотнинг фақат 41 миллион метрига буюртма олдик. Қолган маҳсулотни ким олиши номаълум. Бугунгача ишлаб чиқарилган 3,5 миллион метр (935557 — артикулли) энсиз нотўқима материаллар ҳозир корхона омборида ётибди. Ҳолбуки, биз ҳам Қўқондаги ип йигирув-пайпоқ тўқув комбинати ва Самарқанддаги «Ҳужум» пиллакашлик фабрикаси коллективлари бошлаган ташаббус асосида тежамкорлик билан ишлаб, унумдорликни ошириш, таннархни арзонлаштириш, халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришни кўпайтиришдек юксак мақсадлар билан меҳнат қилишни истаймиз...

Корхона маъмурияти СССР Енгил саноат министрлигига қарашли нотўқима материаллар бошқармаси раҳбарларига бу ҳақда ўн беш (!) марта мурожаат этди. Натижа йўқ. Бу муаммони ҳал этишга республика Енгил саноат министрлиги ҳам яқиндан ёрдам бериши керак. «Узтекстильторг» эса фабриканинг янги маҳсулотларини савдо тармоқларига кам оляпти, унинг тақсимоти билан яхши шуғулланмаяпти.

Москва областидаги «Технотканъ» фабрикаси шу йилнинг иккинчи кварталида 935577-артикулли материалдан 3,5 миллион метр олиши керак эди. Яқинда корхона унинг ўрнига пойабзал тикишда қўлланиладиган бошқа артикулли материалдан 3,2 миллион метр газламага буюртма берди. Буюртмачиларнинг бундай «инжиқлик»лари ҳам фабриканинг бир маромда ишлашига халал бермоқда. Фабрика бу йил фильтрлар ишлаб чиқаришда фойдаланиладиган материалдан 2,7 миллион метр ишлаб чиқариши керак. Корхонадаги бугунги аҳвол эса бу режа бажарилмай қолишидан далолат бериб турибди. Чунки, шундай газлама ишлаб чиқарадиган «АНК—100—1» маркали агрегат уч йилдан бери ишга туширилгани йўқ. Москва областидаги «Октябрь 10 йиллиги» машинасозлик заводида тайёрланган ва 1,2 миллион сўмга сотиб олинган бу агрегатларнинг айрим жузъий камчиликлари ҳақида корхона маъмурияти завод раҳбарларига бир неча марта мурожаат қилган бўлса-да, улар бу ишни пайсалга солиб келишяпти. Шундай ваъдаларнинг сўнггиси шу йил 29 мартда берилган эди. Аммо ҳануз машинасозлардан дарак йўқ.

Уч йилдан буён ишлаб турган фабрика маҳсулотларидан енгил саноат корхоналари, медицина муассасалари, полиграфия саноати ва бошқа соҳаларда кенг кўламда фойдаланиш мумкин. Бироқ, бу маҳсулотларни Наманганда гина эмас, республикамизнинг бошқа областлари корхоналари ҳам ҳозирги кунда олишмаяпти. Ҳатто баъзилар фабрика ишлаб чиқараётган маҳсулотлар туридан бехабар эканлар. Ахир, янгилик тезроқ илғаб олиниб, нотўқима материаллар кўпроқ ишлатилса, ип газлама ҳам кўпроқ иқтисод қилиб қолинади-ку? Қўқонлик пайпоқ тўқувчилар ва самарқандлик пиллакашлар бошлаган ташаббуснинг бош мақсади — тежамкорлик ва кўпроқ халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш-ку!

Бу муаммони ҳал этишда тегишли министрликлар ва планлаштириш органлари, амалий ёрдам кўрсатади, деган умиддамиз.

А. НИЁЗОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Қардошлар мусобақаси — муваффақиятлар гарови

ДЎСТЛАР УЧРАШГАНДА

ТОЖИКИСТОН ССР, ХЎЖАНД РАЙОНИ («Совет Ўзбекистони» махсус мухбиридан). Ўзбекистон ССР Фарғона областининг Ўзбекистон райони ва Тожикистон ССР, Ленинобод областининг Хўжанд райони меҳнаткашлари ўртасидаги анъанавий социалистик мусобақа, мана ярим асрдирки, меҳнат беллашуви ва ижодий ҳамкорликнинг ёрқин намунаси сифатида меҳнаткашларни дўстлик ва биродарлик, совет ватанпарварлиги ва социалистик интернационализм руҳида тарбиялашда ҳал қилувчи омиллардан бири бўлиб хизмат қилмоқда.

ИККАЛА район меҳнаткашлари учун ҳам 1984 йил алоҳида аҳамиятга эга. Чунки бу йил Ўзбекистон ва Хўжанд районлари ўртасида анъанавий социалистик мусобақа шартлари имзоланганига 50 йил тўлади. Ана шу шонли санани муносиб кутиб олиш мақсадида барча ерда меҳнат кўтаринкилиги авж олдирилмоқда. Пахтакорлар, сабзавоткорлар, боғбон-соҳибкорлар ва чорвадорлар ўзларининг зарбдорона меҳнатлари билан кун сайин янги-янги муваффақиятларни қўлга киритмоқдалар. Янада юқори натижаларга эришиш учун илғор иш усуллари, фан-техника янгиликлари, мавжуд резерв ва имкониятлардан кенг фойдаланмоқдалар.

Яқинда Ўзбекистон райони меҳнаткашлари вакиллари район ижроия комитетининг раиси Насимбек Раҳимов бошчилигида Хўжанд районига ташриф буюрдилар. Учрашув ўзига хос байрамона руҳда ўтди. Ўзбекистонлик мусобақадошларни машҳур пахтакорлар, чорвадорлар, боғбон ва соҳибкорлар, меҳнат қаҳрамонлари нону туз билан самимий кутиб олдилар.

Мезбонлар ва меҳмонлар ўртасида қайноқ, амалий суҳбат бошланди. Ўзбекистонликлар гуруҳларга бўлиниб, Хўжанд райони колхоз ва совхозларига йўл олдилар, дала ишлари билан ҳар томонлама яқиндан танишдилар. Ўзбекистон районидаги Ғафур Ғулом номли колхоз раиси Анвар Эркабоев мусобақадошлар ишидан ғоятда мамнун бўлди. Ҳақиқатан ҳам кенг пахтазор мовий денгиздек мавжланади, қийғос шоналаётган бўлиқ ниҳоллар кўзни қувонтиради. Эгатларда бирорта ҳам бегона ўт кўринмайди. Қатор оралари юмшоқ ва майин сақланмоқда. Бу тинимсиз ижодий меҳнат шарофати, ишбилармонлик, омилкорлик, бригада пудратининг самараси ва афзаллигидир. Хўжанд район Қистақўз қишлоқ Советининг раиси, Совет Иттифоқи Қаҳрамони Ходи Кенжаев ва Ўзбекистон район Овчи қишлоқ Советининг раиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ойша Йўлдошева бугунги долзарб масалалар — қишлоқ Совети депутатлари фаолияти, вазифалари, КПСС Марказий Комитети апрель Пленуми қарорлари, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ К. У. Черненконинг Пленумда сўзлаган нутқининг моҳияти ва ҳаётбахш куч-қудрати тўғрисида суҳбатлашдилар. Ходи Кенжаев қистақўзлик депутатларнинг меҳнаткашлар турмуш маданиятини ошириш борасида олиб бораётган ибратли ишлари ҳақида гапириб берди. Мусобақадошлар қишлоқларни айланиб, колхозчилар ва совхоз ишчиларининг ҳалол меҳнат эвазига фаровон ҳаёт кечираётганликларининг гувоҳи бўлдилар. Ўз хўжаликларида аҳоли учун яратиб берилган қулайликлар, олиб борилаётган муҳим тадбирлар, ибратли ишлар ҳақида сўзладилар.

Ленин номли, Домулло Азизов номли, Саидхўжа Ўринхўжаев номли, Ҳамза-алиев номли колхоз ва совхозларда ҳам жўшқин учрашувлар, мароқли суҳбатлар бўлиб ўтди. Мусобақадошлар мусобақа шартлари қандай бажарилаётганлиги билан бирма-бир танишдилар, қўлга киритилган ютуқларни янада ошириш ва йўл қўйилган камчиликларни ўз вақтида бартараф этиш борасида дўстона маслаҳатлар бердилар.

Сўнгра Ўзбекистон райони меҳнаткашлари вакилларини область партия комитети секретари Б. Раҳимова қабул қилди. Мазмунли ва мароқли суҳбат давомида Ўзбекистон райони ижроия комитети раиси Насимбек Раҳимов мусобақадошлар билдирган фикр-мулоҳазалар тўғрисида батафсил сўзлаб берди ва меҳмондўстликлари учун самимий миннатдорчилик билдирди. Ўртоқ Раҳимова Тожикистон меҳнаткашлари олдида турган улкан вазифалар тўғрисида тўхталиб, Ўзбекистон ва Хўжанд районлари меҳнаткашлари ўртасидаги социалистик мусобақанинг бу вазифаларни бажаришда ғоят муҳим роль ўйнашини уқтириб ўтди. Суҳбат охирида Н. Раҳимова ҳар икки район меҳнаткашлари Ўзбекистон ва Тожикистон республикалари ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб меҳнат туҳфалари билан кутиб оладилар деб ишонч билдирди.

Суратда: (чапдан) Ўзбекистон район Овчи қишлоқ Советининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ойша Йўлдошева, Хўжанд район Ўрунхўжаев номли колхоз раиси Ҳамид Зоидов, Ўзбекистон район Ғафур Ғулом номидаги колхоз раиси Анвар Эркабоев, Хўжанд район Қистақўз қишлоқ Советн раиси Совет Иттифоқи Қаҳрамони Ходи Кенжаев.

Н. Шарипов фотоси.

Илм-фан оламида

РАПС—ЎҒИТ

Львов область Бродов районидаги «Прогресс» колхозининг мелиорация этилган 300 гектар даласида етиштирилган кузги рапс ўғитга айлантириладиган бўлди. Бу ерда рапс кўк массасини силосбоп маккажўхори экишдан олдин тупроққа қўшиб ҳайдаб юборилмоқда.

Львов қишлоқ хўжалик институти олимларининг тавсияларига кўра, бу ерда тупроқни унумдор қилишнинг шундай усули қўлланди. Бунда рапс жуда қўл келади. Рапс серҳосил бўлиши билан бир маҳалда актив биологик мелиоратор ҳам ҳисобланади. Рапснинг илдиз системаси ернинг ҳайдаладиган қатлами остига кириб, чуқур қатламлардан ўсимлик учун зарур қимматли минерал элементларни тортиб олади.

Львов области хўжаликларидаги шундай майдонлар захи қочирилган массивларни ўзлаштиришни тезлаштиради. Шу туфайли мелиорация ишлари тугаши биланоқ бундай ерлар унумдор далаларга айланаверади.

(ТАСС).

АППАРАТ ҲАМШИРА ЎРНИДА

Ўлка медицинаси илмий-тадқиқот институтининг клиникасида диабет беморларга ёрдам берувчи янги аппарат билан экспериментлар ўтказилмоқда. Эндиликда бемор организмини инсулин билан ҳамиша ҳамшира эмас, балки кичик бир прибор таъминлаб туради. Бу приборни Ўзбекистон ССР Фанлар академияси «Кибернетика» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг олимлари яратган.

Календарь варағидек келадиган иккита қутича беморнинг кўкрагига маҳкамланган. Бир қутида программалари бўлган электрон блок жойлашган, иккинчисида эса инсулин ва митти насосли идиш жойлаштирилган. Насосча «крона» батареясида ишлайди. Электрон установканинг буйруғига биноан шу насос ингичка шланг орқали беморнинг орқасига тиқилган нинага керакли препарат дозасини ҳайдайди.

— Беморнинг инсулинга бўлган эҳтиёжи бир кун давомида бирдай бўлмайди, — дейди институт клиникаси диабетология лабораториясининг мудири З. С. Акбаров, — Шприц ёрдамида бир кунда икки марта дори бериб, унинг организмига бир маромда ўтишига муваффақ бўлолмаймиз, албатта. Аппарат эса ўзидаги саккизта программага мувофиқ зарур миқдордаги инсулинни доимо бериб тура олади. Башарти бир йўла бериладиган дозани кўпайтириш зарурати туғилса, бемор тегишли кнопкани босиб, бу ишни бажара олади.

Эксперимент натижаларининг кўрсатишича, янгиликни ишлатиш майда қон томирларда қон айланишини яхшилайди, диабет касаллигида бўладиган кўпгина асоратларни сусайтиради, организм таркибидаги қанд моддасини нормага келтириб муқимлаштиради.

(ЎзТАГ).

Газетхонлар илтимосига кўра

СЕРҲОСИЛ, СИФАТЛИ, ҚИММАТБАҲО

«Ҳурматли редакция! Республикамиз олимлари мўл ва сифатли ҳосил олинадиган, эртапишар, узун тола берадиган истиқболли ғўза навларини яратмоқдалар. Мен яқинда шулардан бири «Оқ олтин» нави ва унинг афзалликлари ҳақида эшитиб қолдим. Агар иложи бўлса, шу навнинг биологик хусусиятлари ва агротехникаси ҳақида тўлароқ маълумот берсангиз.

Оққўрғон районидаги Куйбишев номли колхоз бош агрономи Б. МАҲСУМОВ».

Дарҳақиқат, ғўзанинг «Оқ олтин» нави районлаштирилганига кўп бўлгани йўқ. Лекин унинг афзалликлари пахтакорларни мамнун этяпти. Бу навни экишга талабгорлар эса йил сайин ортиб бормоқда. Шу муносабат билан мухбиримиз Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ўсимликлар экспериментал биологияси институти директорининг ўринбосари, қишлоқ хўжалик фанлари доктори О. Жалилов ва катта илмий ходим, биология фанлари кандидати Т. Абдуллаев билан учрашиб, улар яратган «Оқ олтин» навининг биологик хусусиятлари ва агротехникаси ҳақида суҳбатлашди.

— Ғўзанинг «Оқ олтин» нави, — дейди **О. Жалилов**, — радиомутант «АН Чимбойобод» ва «АН-401» навларини чатиштириб, ундан олинган дурагайлар орасидан вилт замбуруғи билан кучли зарарланган участкада кўп марта танлаш усули орқали яратилган.

Бу нав ўзининг тезпишарлиги, кўсакларнинг интенсив очилиши, вилтга чидамлилиги ва юқори сифатли тола бериши билан ажралиб туради.

Ғўзасининг бўйи 100—120 сантиметр атрофида, бир оз тарвақайлаган. Биринчи ҳосил шохи 5—6-бўғинда пайдо бўлади. Пояси мустаҳкам, ётиб қолмайди, бир оз тукли, қора антоцианлар доғлар билан қопланган. Барглари ўртача катталикда, уч-беш бўлакли, яшил, бир оз тукли. Баргланиши ўртача, кўсаклари юмалоқ шаклда, ўртача катталикда, сирти силлиқ. Пахтаси чаноқларидан тўкилиб кетмайди. 1000 дона чигитнинг оғирлиги 120—130 грамм келади.

Вегетация даври 127—132 кунни ташкил қилади ёки «Тошкент-1» навига нисбатан 3—4 кун эрта етилади. Бир кўсакдаги пахтанинг оғирлиги 6,5—7,5 грамм, кўсаги 4—5 чаноқли, ҳар чаноғида 8—10 тагача чигит ҳосил қилади. Ҳосили машиналар билан териб олинаётганда пахтаси деярли ерга тўкилмайди.

Янги навнинг толаси сифатли бўлганлигидан тўқимачилик саноатининг талабларига тўла жавоб беради ва стандарт нав толасига нисбатан ҳар тоннасига анча кўп ҳақ тўланади.

«Оқ олтин» нави 1978 йилда Давлат нав синаш комиссияси томонидан қабул қилиниб, Ўзбекистон, Тожикистон, Қирғизистон республикаларининг кўпчилик нав синаш участкаларида ва айни вақтда ишлаб чиқариш шароитида ҳам катта майдонларда синовдан ўтказилди. Кўпчилик участкаларда ҳосилдорлиги «Тошкент-1» навига нисбатан 2,1—7,5 центнергача юқори бўлиши ва 3—4 кун эрта пишиши исботланди.

«Оқ олтин» нави 1980 йилдан буён Сирдарё область Оқолтин районидаги «Фарғона» совхозида катта майдонларда экиб келинмоқда. Дастлабки йили гектаридан 38,4 центнердан ҳосил олинган.

1982 йилда 3095 гектар майдоннинг ҳар гектаридан пландаги 29,9 центнер ўрнига 40,2 центнердан ҳосил олинди. Об-ҳаво шароити мураккаб келган 1983 йилда ҳам ҳосилдорлик юқори бўлди. Ҳар гектар ердан 35,2 центнердан хирмон кўтарилди, совхоз коллективи пахтани янги ГОСТ бўйича сотишдан миллион сўмдан кўпроқ иқтисодий самара кўрди.

Шу навни экказ Шаҳрисабз районидаги Энгельс номли колхознинг Шербўта Раҳматов бошлиқ бригадаси гектаридан 44 центнердан, Бекобод районидаги Ленин номли колхознинг Аваз Ҳамроқулов бригадаси 46,5 центнердан, Урганч районидаги «Комсомол» колхозининг Матвафо Сафоев бошлиқ бригадаси 43,9 центнердан ҳосил олишга эришди.

Янги навнинг ҳосил тўплаш имконияти турли агроэкологик шароитларда анча юқори эканлигини кўрсатмоқда, — дейди **Т. Абдуллаев**, — Ғўза қанчалик яхши парвариш қилинса, бунда янги нав учун ишлаб чиқилган агротехникага қанчалик риоя қилинса, ҳосилдорлик шунча юқори бўлади. Ёш ниҳолларнинг нормал ўсиши ҳамда ривожланишини таъминлашда ғўза қатор ораларига ишлов беришни иложи борича эрта бошлаш катта аҳамиятга эгадир.

Бунда тупроқ шароити ер ости сувларининг яқин ё чуқур жойлашуви ҳисобга олиниши шарт. Қатор оралари 90 сантиметр бўлган майдонларда ҳар бир метрда 10—11 тадан, қатор оралари 60 сантиметр бўлганида 6—7 тадан кўчат қолдириб, тупроқ унумдорлигига қараб, ҳар гектар майдонда 110—120 мингтагача кўчат бўлишини таъминлаш мақсадга мувофиқдир.

Бу нав минерал ва органик ўғитларга талабчан. Бунда минерал ўғитларнинг йиллик нормаси нисбати 1,0:0,7:05 га тенг ёки шунга яқин бўлмоғи керак. Шунда ғўза ҳосили салмоқли, тола сифати юқори бўлади, чигитидаги ёғ миқдори кўпайиб, йирик кўсаклари эрта етилади. Энг муҳими, минерал ўғитлар беришни 1 июлдан кечиктирмай тугаллаш лозим. Шу муддатдан кейин берилган ўғитлар кўсакларнинг етилишини кечиктиради, натижада унинг вегетация даври чўзилиб, кечки бўлиб қолади.

Агар ғўза бедадан кейин экилган бўлса, гектарига бериладиган азотли ўғитлар йиллик нормасини 150—200 килограммгача камайтириб, фосфорга бўлган нисбати 1:1 бўлгани маъқул. Тажрибалар ҳар гектар ерга 250—300 килограмм азотли, 170—200 килограмм фосфорли, 100—120 килограмм калийли ўғитлар солинса, 45—60 центнерлик ҳосил тўплаш мумкинлигини кўрсатди. Минерал ўғитлар билан бирга гектарига 20—25 тонна органик ўғитлар қўшиб озиқлантирилса, самарадорлик янада юқори бўлади. Лекин ўғитларнинг нормаси ва уларнинг нисбати тупроқ картограммаси асосида тупроқдаги фосфор ва калий ўғитларининг ҳаракатдаги миқдорига қараб ўзгартирилмоғи, шунингдек асосий озуқа моддалари билан бирга микроэлементлар ҳам ҳисобга олинмоғи зарур.

Суғориш сони ва нормаси шароитга қараб ўзгариши мумкин. Суғоришни ғўза ёппасига шоналаш даврида ҳаво ҳароратини ҳисобга олиб ўтказган маъқул. Ер ости сувлари яқин жойлашган майдонларда чигит ернинг ўз намига ундириб олинган бўлса, биринчи сувни иложи борича ғўза гуллай бошлаганда ёки ёппасига гуллаганда берилса натижа яхши бўлади.

Сирдарё областидаги «Фарғона» совхозининг уста пахтакорлари тажрибасига кўра, иккинчи сув билан биринчи сув оралиғи стандарт навга нисбатан 4—5 кун узоқроқ бўлмоғи мақсадга мувофиқдир. Дастлабки икки суғориш шундай тартибда олиб борилса, ҳосил тугунчаларининг кўп пайдо бўлиши ва яхши ривожланиши таъминланади, гуллаш ва кўсакларнинг етилиш суръати тезлашади ва ҳосил тугунчаларининг тўкилиши камаяди. Ғўзалар қийғос гуллаш ва кўсаклаш даврида суғоришга алоҳида эътибор бериш талаб қилинади.

Озуқа моддаларининг ҳосил органларига тўлиқ етиб боришини таъминлаш ва кўсакларнинг ривожланишини ва етилишини тезлаштириш мақсадида ғўзада 16—17 та ҳосил шохлари пайдо бўлганда, механизация ёрдамида чеканка қилиш зарур. Чеканкани қўлда қилинганда икки марта ўтказилади. Олдин энг ривожланган ва баланд бўйли ўсимликларнинг ўсиш нуқтаси чилпиб ташланади, 5—10 кундан кейин ён шохлари ва қолганлари ҳам чеканка қилинади. Ҳар икки ҳолда ҳам чеканкани 25 июль—1 августдан кечикмай тугаллаш керак. Бу тадбирни муддатидан олдин ўтказиш ҳам зарарлидир.

Чет элларда

ВОҚЕАЛАР • ХАБАРЛАР • ФАКТЛАР • ШАРҲЛАР

СОЦИАЛИСТИК ҲАМКОРЛИК—АМАЛИЙ ҲАМКОРЛИК

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг олий даражадаги Иқтисодий кенгашида қабул этилган ҳужжатларни, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси К. У. Черненконинг Кремлдаги қабул маросимида сўзлаган нутқини чет эллардаги кўпгина оммавий ахборот воситалари, турли мамлакатларнинг таниқли сиёсат ва жамоат арбоблари ҳамкорликни чуқурлаштириш ва социалистик иқтисодий интеграцияни ривожлантириш соҳасида коллектив бўлиб ишлаб чиқилган йўл самарадорлигининг, социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари тинчликни таъминлаш ҳамда инсониятнинг тараққиёти йўлида халқаро сиёсий ва иқтисодий муносабатларни соғломлаштириш манфаатларини кўзлаб иш кўришга азму қарор берганликларининг яққол тасдиғи деб баҳоламоқдалар.

Болгариядаги «Земеделско знаме» газетаси Москвадаги кенгашни бутун социалистик ҳамдўстлик учун, социализмнинг халқаро обрў-эътиборини янада ошириш ҳамда унинг жаҳон тараққиётига таъсирини кучайтириш учун бениҳоя катта аҳамиятга молик бўлган воқеа, деб атайди. Кенгаш халқаро социалистик меҳнат тақсимоти ва иқтисодий интеграцияни янги, янада юқори поғонага кўтаришни таъминлаб, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши доирасидаги ҳар томонлама ҳамкорликни янада такомиллаштириб, социалистик мамлакатларнинг иқтисодий қудратини, бирлиги ва жипслигини мустаҳкамлаш ишига катта ҳисса қўшди, деб ёзади газета.

Югославиядаги «Борба» газетаси Москвадаги Иқтисодий кенгаш якунларини шарҳлаб, унинг қатнашчилари, барча парламентлар ва ҳукуматларни, кенг жаҳон жамоатчилигини, барча ақли расо кишиларни тинчликни сақлаб қолиш ва мустаҳкамлаш, қуролланиш пойгасини жиловлаш, қуролсизланиш, айниқса ядровий қуролсизланиш, халқаро иқтисодий муносабатларни барча мамлакатлар ва халқлар манфаатлари йўлида нормаллаштириш мақсадида куч-қувватларини бирлаштиришга чақирганлигига эътиборни қаратади.

«Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг ихтиёрида империалистларнинг камситиш ва тазйиқ ўтказиш, социалистик мамлакатларнинг ички ишларига аралашиш йўлидаги уринишларига зарба бериш учун ҳамма зарур нарсалар бор», — деб ёзади Ғарбий Германиядаги «Вельт» газетаси. Москва кенгашининг сиёсий аҳамияти унинг ҳужжатларида аниқ-равшан ифодаланган, бу ҳужжатлар эса тараққиёт мухолифлик йўлидан бормаслиги кераклигига ишонч руҳи билан суғорилган, деб уқтиради газета.

Японияда чиқадиган «Майнити» газетаси Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар билан Ғарбий Европа мамлакатларининг иқтисодий ҳамкорликни ривожлантиришдан ўзаро манфаатдорлигини уқтиради, бу ҳамкорлик ҳам халқаро кескинликни юмшатишнинг муҳим омили эканини таъкидлайди. Газета АҚШнинг СССР ва бошқа социалистик мамлакатлар билан ўзаро манфаатли савдога путур етказиш йўлидаги уринишлари хусусида Ғарбий Европадаги норозилик кучайиб бораётганини уқтиради.

Сурияда чиқадиган «Тишрин» газетаси Москвадаги кенгаш қатнашчилари қўшилмаган мамлакатлар давлат ва ҳукумат бошлиқларининг Деҳлидаги VII конференцияси қарорлари ва мактуби билан бирдамлик изҳор этганликларини мамнуният билан қайд этади. Бу конференциянинг қарорлари ва мактуби бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлаш, тинч-тотув яшаш, қуролсизланиш, миллий мустақиллик, ҳар бир мамлакатнинг иқтисодий социал тараққиётини таъминлаш учун курашишга қаратилган эди.

Совет раҳбари, деб хабар қилади Ливиядаги ЖАНА агентлиги ўртоқ К. У. Черненконинг Кремлдаги қабул маросимида сўзлаган нутқини шарҳлаб, кескинлик юмшатилишига тарафдор бўлган, ядро телбалигига қарши бўлган барча кишиларга мурожаат этиб, уларни тинчликни мустаҳкамлаш ва халқаро кескинликни юмшатиш йўлида, барча давлатларнинг амалий ҳамкорлиги ва социал-иқтисодий тараққиёт йўлида куч-ғайратни аямасликка чақирди.

(ТАСС).

ТАНТАНАЛИ ЙИҒИЛИШ

СОФИЯ. (ТАСС). Бу ерда Болгария ва халқаро коммунистик ҳамда ишчилар ҳаракатининг атоқли арбоби Георгий Димитров туғилган куннинг 102 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиш бўлиб ўтди. Йиғилишда БКП Марказий Комитети Бош секретари, БХР Давлат Кенгашининг Раиси Т. Живков, республиканинг бошқа раҳбарлари ҳозир бўлдилар.

Йиғилишда БКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси Й. Йотов доклад қилди. Совет Иттифоқи, социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари мустаҳкам тинчлик таянчидир, деб таъкидлади у. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг Москвада олий даражада ўтказилган Иқтисодий кенгашида қабул қилинган «Тинчликни сақлаш ва халқаро иқтисодий ҳамкорлик» Декларациясида тинчлик, ер юзида ҳаётни ҳимоя қилиш иши учун курашга бўлган қатъий ирода ўзининг янги ифодасини топди.

ЕВРОПА ИҚТИСОДИЙ ҲАМЖАМИЯТИ МИНИСТРЛАР КЕНГАШИНИНГ СЕССИЯСИ

ЛЮКСЕМБУРГ. Люксембург пойтахтида Европа иқтисодий ҳамжамияти министрлар кенгашининг сессияси қишлоқ хўжалик министрлари иштирокида очилди. Сессия кун тартибига ҳамжамиятнинг аграр структурасини ислоҳ қилиш, бир қанча экинлар, жумладан зайтун етиштириш хусусида анчадан буён давом этиб келаётган низоларни бартараф этиш билан боғлиқ проблемалар, шунингдек «умумий бозор»да ветеринария контроли ягона системасини ташкил этиш тўғрисидаги масала киритилган.

Ҳамжамият комиссиясининг расмий доираларида Бонн ГФР учун валюта ажратмалари тўлаш системаси сақлаб қолинишини қаттиқ туриб талаб қилган тақдирда сессия Европа иқтисодий ҳамжамиятида янги можаро майдони бўлиб қолиши мумкин, деб ҳисобламоқдалар. Ана шу валюта ажратмалари Ғарбий Германия фермерларининг даромадларини анчагина кўпайтирмоқда. ГФР — ана шу ажратмалар деҳқонларга наф келтираётган «умумий бозор»даги бирдан-бир мамлакатдир. «Кичик Европа»нинг қолган мамлакатларида шу ажратмалар фермерларга зарар етказади.

ШИОРИМИЗ — ДЎСТЛИК

ЛИССАБОН. (ТАСС). Португалия пойтахти яқинидаги Байша-да-Баньейра шаҳарчасида «Тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик» шиори остида Совет Иттифоқи дўстларининг умуммиллий учрашуви бўлиб ўтди. Учрашув Португалия билан СССР ўртасида дипломатия муносабатлари ўрнатилганлигининг 10 йиллигига бағишланди.

Учрашув ҳар икки мамлакат халқлари дўстлигининг ёрқин байрамига айланди. Португаллар Португалиянинг Сантарина шаҳри билан биродарлашган Тирасполдан келган туристларнинг катта бир группасини самимий қабул қилдилар. Фольклор ансамбллари, болалар ва ёшларнинг ўз маҳоратларини намойиш қилишлари, шунингдек спорт мусобақалари мароқли ўтди. «Португалия—СССР» жамияти раҳбарларидан бири Л. Мартинш душ Сантуш бўлиб ўтган митингда нутқ сўзлади.

ҚАТЪИЯН ҚОРАЛАНДИ

ХАНОЙ. Вьетнам халқи АҚШнинг космосни ҳарбийлаштириш борасидаги хатарли ҳаракатларини қатъиян қоралайди, деб ёзади ВКП Марказий Комитетининг органи «Нян зан» газетаси.

Вашингтон қуролланиш пойгасини ер атрофи фазосига кўчириб, ҳарбий устунликка эришишга интилмоқда, ядро уруши чиқиши хавфини кучайтирмоқда. Космосни инсоният ҳозирги ва келгуси авлодларининг чинакам ҳаётий манфаатларига хизмат қилдириш — СССР ва социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатларнинг ўзгармас позициясидир. Шу жиҳатдан олганда, деб давом қилади газета, космик фазода ва космосдан туриб ерга нисбатан куч ишлатишни тақиқловчи шартномани имзолаш тўғрисидаги совет таклифи айниқса муҳимдир. Унинг амалга оширилиши инсониятни оммавий қирғин қуролининг қурбони бўлишдан иборат доимий хавф-хатардан халос этган бўлур эди.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

ОСЛОДА «ИНТУРИСТ» КУНИ

ОСЛО, 19 июнь. (ТАСС). Норвегия пойтахтида очилган СССР миллий виставкасида «Интурист» куни ўтказилди. Бу ерда айрим бир экспозиция шу мавзуга бағишланди. Кўпдан-кўп томошабинлар Совет Иттифоқининг бой туристик имкониятлари билан танишадилар, мамлакатимизга туристик сафар учун буюртма бера оладилар.

СССРга келаётган норвегиялик туристлар йил сайин кўпаймоқда. Бултурнинг ўзидагина улар 26 процент кўпайди. Москва, Ленинград ва Ўрта Осиё бўйлаб қилинган сафарлар, айниқса, манзур бўлмоқда.

ИРҚЧИ ТАШКИЛОТЛАР АКТИВЛАШМОҚДА

САН-ФРАНЦИСКО. АҚШда расмий маъмурларнинг ҳомийлигида турли ирқчи ташкилотлар ва биринчи навбатда машъум Ку-клукс-клан ғоят активлашиб кетмоқда. «Сан-Франциско икзэминер» газетаси хабар қилганидек, маъмурлар кланнинг Калифорния бўлимидаги газандаларига демократик партия съезди ишлаб турган кунларда Сан-Францискода ўз йиғинини ўтказиш ҳуқуқини бердилар.

Газетанинг таъкидлашича, ҳозир Калифорния штати Ку-клукс-клан ишларнинг энг муҳим марказларидан бирига айланиб қолди. Бу ерда ловуллаб ёнаётган хочлар ёнида йиғинлар тез-тез ўтказиб турилибди, майда миллатларнинг вакилларига қарши душманлик хуружлари кўпаймоқда, гражданлик ҳуқуқлари учун ҳаракат активларини таъқиб этиш кучаймоқда.

РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

ЧОЙ — БИРИНЧИ ЎРИНДА

● Европа қитъасида қайси ичимлик кенг тарқалган! Мутахассисларнинг ҳисобларига кўра, чой ичимликлар ичида биринчи ўринда турадн. Ғарбий Европанинг ҳар бир кишиси йил давомида ўртача 200 литргача чой, 90 литр пиво ичади.

Шундай қилиб, чой ҳар қандай ёшда инсон учун шифобахш, айни чоғда зарур ичимлик эканлиги яна бир бор аниқланди.

БАҲАЙБАТ МАШИНА

● Нидерландия фирмаларидан бирининг буюртмасига кўра ГФРда махсус юк машинаси яратилди. Бу юк машинаси оғир ва улкан ҳажмдаги юкларни ташишга мўлжалланган. Машина 2.142 тонна юкни кўтара олади. Унинг кенглиги 11,5 метр бўлса, узунлиги 30,5 метрга тенг.

Баҳайбат машинада ўрнатилган компьютер 288 ғилдиракнинг бир меъёрда ишлашини таъминлайди. Гидравлик система эса, машина платформасини ердан 120 сантиметрдан 180 сантиметргача баландликка кўтарилишини таъминлайди.

Швейцарияда чиқадиган «Нойе цюрхер цайтунг» газетасининг ёзишича, янги юк машинаси Норвегияда улкан саноат асбоб-ускуналарни ташишда қўлланилади.

ХОҲЛОВЧИЛАР УЧУН БЕПУЛ

● Магдебург шаҳри (ГДР)нинг марказий кутубхонасида (мазкур кутубхонада 150 минг нусхадан кўп китоб бор) махсус электрон ускуна ўрнатилди. Кўриш қуввати кучсиз бўлган кишилар унинг ёрдамида ҳар қандай китобни ўқишлари мумкин.

Электрон ускуна китоб варақаларини катталаштирилган ҳажмда телевизор экранида кўрсатади. Бу ускуна саҳифаларни 25 бараваргача катталаштириб намойиш қила олади. Олдиндан берилган буюртмаларга биноан китоб ўқувчилар бу ерда ускунадан бепул фойдаланишлари мумкин.

ТОЗАЛИККА РИОЯ

Уммон султонлиги ҳокимияти автомашиналар ва бошқа транспорт воситаларини тоза тутмайдиган эгаларига нисбатан айрим қатъий чоралар белгилашган. Махсус автобригадалар транспорт воситаларининг тозалигини назорат қилиб боради.

Мабодо, машина ювилмай, ифлос ҳолда ҳайдалса, шофёрга 100 реал (250 сўмдан кўп) жарима солинади. Шу воқеа яна такрорланса, яна шунча миқдорда жарима олинади. Мабодо, бундай ҳол учинчи марта юз берса борми, жарима 300 реал миқдоргача оширилади, бунинг ёнига ҳайдовчи олти ой давомида қамоқ жазосини ҳам олади.

САНЪАТ ОЛАМИДА

СЕВГИ ФОЖИАСИ

Суратларда: Ҳамза номидаги Ленин орденли Ўзбек Давлат академик театрининг «Отелло» спектаклидан саҳналар.
В. Молгачев фотолари.

Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрида саҳналаштирилган «Отелло» спектакли ҳақида

«ОТЕЛЛО» асари ўзбек халқининг қалбига саҳнамизнинг атоқли арбоблари Аброр Ҳидоятов, Сора Эшонтўраева, Наби Раҳимов ижроси билан кенг кириб борган ва унинг севимли спектакли бўлиб қолган. Орадан чорак аср вақт ўтишига қарамай, ўзбек томошабинлари Аброр Ҳидоятов Отеллосини ҳали-ҳалигача завқ-шавқ билан эслашади.

Жаҳон драматургиясининг дурдоналаридан бирини қайта саҳналаштириш, янги авлодга кўрсатиш учун мавжуд бўлган ижодий имкониятлардан тўла фойдаланиш, бугунги замонамизга мос спектакль яратиш лозим эди. Бу олижаноб вазифани ўташда театр коллективига мамлакатимизнинг атоқли режиссёрларидан бири СССР халқ артисти Евгений Симоновнинг ижодий ёрдами, хизматлари чексиз бўлди. Е. Симонов буюк инглиз драматурги трагедиясининг замонавий руҳини бўрттириб кўрсатишга катта куч ва ғайратини сарфлади, тўла маънода замонавий спектакль яратди.

«Отелло»ни саҳнага қўяр экан, моҳир режиссёр асосий диққат-эътиборни ёвузликни қаттиқ қоралашга, софлик фазилатларини кенг очиб беришга қаратди. У ўзининг эзгу ниятини спектаклнинг мағзига сингдириб юбориш, уни, айниқса, асосий образлар орқали меъёрига етказиш учун ҳазилакам тер тўкмади. В. Шекспир ғояларини, режиссёр орзуларини рўёбга чиқариш артистларимизнинг маҳоратига, асосий ролларнинг ижро этилиши санъатига боғлиқ эди, албатта.

Е. Симоновнинг яна бир катта хизмати шундан иборатки, у ижрочи артистларнинг бор истеъдодини рўёбга чиқариб, асар ғоявий мазмунини тўлалигича саҳнада очиб беришга йўналтира олган.

Отелло ролини ижро этган ЎзССР халқ артистлари Т. Азизов ва Ё. Аҳмедов ҳам, Дездемона ролини ўйнаган ЎзССР халқ артисти О. Норбоева ва ЎзССРда хизмат кўрсатган артист Г. Жамилова ҳам, Яго образини яратган ЎзССРда хизмат кўрсатган артист Т. Тожиев ҳам, бошқа актёрларимиз ҳам синовдан асосан муваффақиятли ўтганлигини хурсандчилик билан қайд қилишни истардик.

Кўп ўртоқлар мендан Т. Азизов Аброр Ҳидоятовга яқинлаштириб Отеллони ўйнай олганми, деб сўрашди. Мен актёрларни бир-бирига қарши қўйишни, ёки уларни солиштиришни лозим кўрмайман. Улуғ санъаткор Аброр Ҳидоятов ўзбек саҳнасида Отеллонинг ўлмас образини биринчи бўлиб, ғоят зўр маҳорат билан яратиб берди, бу ролга асос солди. Т. Азизов ва Ё. Аҳмедов ўз устозлари йўлидан бордилар, унинг ажойиб талантидан, анъаналаридан баҳраманд бўлдилар. Лекин, очиғини айтишимиз керакки, Т. Азизов ҳам, Ё. Аҳмедов ҳам тақлидчи бўлиб қолмадилар, ўзларига, ўзларининг истеъдодларига хос Отеллоларни саҳнада гавдалантирдилар.

Т. Азизов ҳам, Ё. Аҳмедов ҳам бош қаҳрамондаги асосий хусусиятларни — ишонувчанлик, рашк, пок севгини кўрсата билганлар, шу билан Отеллонинг қиёфасини томошабинлар кўз олдида гавдалантира олганлар. Отеллони фожиага олиб борган нарса — ишонувчанлик. А. С. Пушкин бу қаҳрамоннинг характери ҳақида тўхталиб: «Отелло» табиатан рашкчи эмас, аксинча, у ишонувчан» деганди. Умуман олганда, ишонувчанлик салбий хусусият эмас. У инсоннинг очиқ кўнгиллилигидан, соддалигидан, ҳалоллигидан келиб чиқадиган хусусият. Лекин ҳамма гап кимга ишониш керак-ку, кимга кўнгил қўймаслик устида кетаётир.

ИШОНУВЧАН шахслардан бирининг образини Отеллода яққол кўрамиз. Иккала актёримиз ҳам бош қаҳрамондаги бу хусусиятнинг пайдо бўлиш жараёнини очиб бера олганлар. Спектаклда Отелло қандай қилиб Ягога кўнгил қўйганлигини, барча ишларни унга ишониб топширишларини, бош қаҳрамондаги соддаликни ва шу билан бирга олижаноблик ва улуғворликни артистлар кўрсата билганлар. Айникса, рашқ ўтининг пайдо бўлиши ва авж олиши, ор-номус учун курашдадаги ҳиссиётларни очиб беришда санъаткорлар истеъдодларини ёркин намойиш этадилар. Артистларнинг ижросида тафовутлар ҳам йўқ эмас. Т. Азизов Отеллонинг жўшқинлиги, шижоати, кескин ҳолатларга киришларини бўрттириб кўрсатиб беради. Ё. Аҳмедов эса, унинг лирик хусусиятларини, муҳаббатга тўлиб-тошган ҳис-туйғуларини чуқурроқ очиб беришга интилади. Т. Азизовда жўшқинлик устун турса, Ё. Аҳмедовда лиризм, самимият, вафодорлик бўрттирилиб ижро этилади, қаҳрамоннинг кўнгилчанлик хусусияти ёрқин кўринади.

Ҳар икки артист ҳам бор имкониятларини ишга солиб, ажойиб инсон, саркарданинг образини саҳнада яратиш учун астойдил ҳаракат қиладилар. Лекин актёрлар роль устида яна иш олиб боришлари, уни янада такомиллаштиришлари даркорга ўхшайди. Т. Азизовда овозини билиб тўла ишга солмаслик ҳоллари учрайди. Оқибатда айрим ҳолларда сўзлар етарли оҳангда чиқмай қолади, томошабинга етиб бормайди. Ё. Аҳмедов эса, лозим бўлган ўринларда куч-ғайратини, шижоатини кераклича намоён қила олмайди.

Ҳар икки артист ҳам Дездемонага (О. Норбоева ва Г. Жамилова) бўлган самимий, пок, чуқур ички туйғуларни яхши изҳор қилиб, томошабинларни тўлқинлантирадилар. «Ўлдираман, бироқ, севаман» деган сўзлар томошабинларни ларзага келтиради.

О. Норбоева ўз қаҳрамонининг булоқ сувидай пок севгисини маҳорат билан бера олган. Дездемонанинг софлиги, вафодорлиги, садоқатлилиги артисткамиз таланти туфайли янги жило топади, янада кўркамлик билан саҳнада гавдаланади. О. Норбоева қаҳрамоннинг дард-аламларини, изтироб ва қайғуларини чуқур ҳаяжон билан, ишонарли талқин қилади.

Соф муҳаббатга кафан бичган, уни фожиага олиб борган нарса Яго иғвоси ва туҳматидир. Яго тарихда яратилган разил, маккор, ҳасадгўй, пулга-молга ўч, шафқатсиз, ҳийлакор кишиларнинг образлари ичида алоҳида ўрин эгаллайди. Қаерга иғво кириб борса, у ерда илдиз отади, ўша ердаги жонли нарсаларни маҳв этади, яксон қилади. Ширин ҳаёт кечираётган Отелло ва Дездемона оиласига иғво кириши билан у уларнинг ёстиғини қуритишга киришади, разиллик билан софдил кишилар ҳаётдан юлиб олинади. Ҳийлаю найрангнинг кашфиётчиси, устаси фаранги Ягодир. Унинг босган қадамидан бахтсизлик, ўлим ҳиди келади. Бундай разил кишининг образини яратишда Т. Тожиев катта меҳнат қилганлиги кўриниб турибди. Артистимиз Ягонинг худбинлиги ва пасткашлигини, устомонлиги ва шайтонлигини яхши кўрсатиб, томошабинларда образга нисбатан қаҳр-ғазаб уйғотади. Шу билан бирга унинг маккорлигини усталик билан яширишини кўрсатиш соҳасида Т. Тожиев яна иш олиб борса ёмон бўлмас эди.

СПЕКТАКЛДАГИ яхши ижрочилар ҳақида гап кетганда яна уч актёримизни тилга олиб ўтсак, мақсадга мувофиқ иш бўлар эди. Саҳнамизнинг устаси, кекса санъаткор ЎзССР халқ артисти С. Табибуллаев Брабанцио образини кутилгандай талқин этди.

Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати С. Умаров Кассионнинг самимийлиги ва тўғрилигини, ўз саркардасига садоқатлилиги ва вафодорлигини кўрсата олиши билан томошабинларда яхши таассурот қолдирди.

ЎзССР халқ артисти Р. Иброҳимованинг Эмилияси ўзига хос. Бу образ талқини актрисамиз ижросида такрорланмас из қолдиради. Эмилия у ўйнаган барча ролларидан фарқ қилади, лекин санъаткор қаҳрамонига янгича жило бера олган.

Спектакль муаллифларининг катта ижодий хизматларини, изланишларини алоҳида таъкидлаш билан бирга баъзи мулоҳазаларимизни айтиб ўтмоқчимиз. Бу нарса кўпроқ финалга, бош қаҳрамоннинг ҳалок бўлиш саҳнасига тааллуқлидир.

Маълумки, В. Шекспирнинг талқинича, Отелло Дездемонани бўғиб ўлдирган, кейин ўша картинанинг ўзида ҳақиқат очилиб, у алданганлигига тўла ишонч ҳосил қилгандан кейин, ўзини чавақлаб, хотинининг жасади ёнида йиқилиб ҳалок бўларди. Илгариги саҳна варианти худди шундай талқинда берилган эди. Ҳозирги саҳна вариантида эса, Отелло қўли занжирланган ҳолда сенатга олиб келинади ва у қаттиқ қораланади, ундан кейин ўлимини лозим топади. Биринчи талқинда бутун юк Отеллонинг виждонига ҳавола қилинади ва психологик ҳолат чуқурроқ очилади ва ўз-ўзини айблаш ҳиссиёти кенгроқ ёритилади. Бизнингча, бош қаҳрамоннинг сўнгги ҳолатини бундай йўсинда бериш — спектаклдаги драматизм ва психологизмни яна кучайтириб кўрсатишга олиб келган бўларди.

Ҳафиз АБДУСАМАТОВ,
филология фанлари доктори.

ҚАРДОШЛАР КЎРГАЗМАСИ

▲ Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида қардош Германия Демократик Республикаси «Электроэнергианлагенбау» халқ комбинатининг ихтисослашган кўргазмаси экспонатлари намойиш этилмоқда.

Қардош социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари социал-иқтисодий ва сиёсий ривожланишнинг туб проблемаларини дадил ҳал этмоқдалар. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар ҳамкорлиги миллий хўжаликларнинг хом ашё, машина ва асбоб ускуналарга, халқ хўжалигининг турли маҳсулотларига бўлган эҳтиёжларини қондиришда катта аҳамиятга эга. Бу йил ўзининг 35 йиллигини катта муваффақиятлар билан нишонлаган Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар ўртасидаги ҳамкорликни ривожлантиришда социалистик иқтисодий интеграциянинг узоқ муддатга мўлжалланган комплекс программаси катта роль ўйнамоқда.

ГДР ана шу программани амалга оширишда актив қатнашмоқда. Жумладан, у кўп томонлама ва икки томонлама битимлар асосида қардош социалистик мамлакатларни электротехника ва электрон саноати маҳсулотлари билан таъминлаётир. Буни ГДРнинг «Электротехник Экспорт-Импорт» ташқи савдо ташкилоти мисолида ҳам кўриш мумкин. Унинг экспорт программасида «Электроэнергианлагенбау» халқ комбинати маҳсулотлари роли катта. Электр энергиясини бир маромда ишлаб чиқариш, нест-нобудсиз узатиш ва оқилона фойдаланиш шиори остида ишлаётган бу комбинат халқаро кўламда қабул этилган барча даражадаги кучланишли комплект трансформатор подстанцияларини, шаҳарлар ва қишлоқ жойлар учун электр таъминоти комплект шохобчаларини қурмоқда, электр узатиш линияларини монтаж қиляпти. Немис қардошларимизнинг электротехника маҳсулотлари чет элларда катта шуҳрат қозонган.

«Электроэнергианлаген б а у» халқ комбинати Совет Иттифоқига ҳар йили қарийб 50 миллион сўмлик маҳсулот етказиб бермоқда. Жумладан у серқуёш республикамизга конденсат қурилмалари ва юқори вольтли синов қурилмаларини етказиб берди. Ҳозир бу комбинат Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши программаси доирасида Усть-Илимдаги целлюлоза комбинати, Мозирь шаҳридаги озуқа ачитқиси заводи қурилишида актив қатнашмоқда.

Совет Иттифоқида ГДР кўргазмаларини ўтказиш яхши анъанага айланган. Шу кунларда республикамиз пойтахтида ана шундай кўргазмалардан бири муваффақиятли намойиш этилмоқда. ГДРлик мутахассислар икки қардош мамлакат ўртасидаги илмий техникавий алоқалар хусусида, шунингдек «ГДРнинг корхоналари чиқарадиган юқори вольтли тақсимот қурилмалари ва юқори вольтли синов қурилмалари» мавзуидаги техникавий симпозиумда докладлар қилишмоқда.

А. РУЗИЕВ.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясидан

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ўз Уставининг 22-моддасига биноан ушбу эълон билан қуйидаги ихтисосликлар бўйича Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзолари (академиклари) ва мухбир-аъзолари вакант ўринлари мавжудлигини маълум қилади.

Ихтисосликлар	Вакант ўринлар миқдори: Ҳақиқий аъзолар (академиклар)	Мухбир-аъзолар
Физика-математика фанлари бўлими		
Математика	—	4
Ҳисоблаш математикаси	—	1
Акустика	1	—
Ярим ўтказгичлар ва диэлектриклар физикаси	1	1
Физик электроника	—	1
Қаттиқ жисмлар физикаси	—	1
Атом ядроси ва элементар заррачалар физикаси	—	2
Механика ва бошқарув жараёнлари бўлими		
Қурилиш механикаси — ер ости иншоотларининг сейсмик мустаҳкамлиги	1	—
Механика, машинашунослик	1	—
Механизм ва машиналар назарияси	1	—
Машинасозликда технологик жараёнларни бошқарув	—	1
Техник кибернетика ва ахборотлар назарияси	—	1
Ер илмлари бўлими		
Геофизика	—	1
Геотектоника	—	1
Кон (маркшейдер) иши	—	1
Химия-технология фанлари бўлими		
Радиохимия	—	1
Полимерлар физикаси ва химияси	—	1
Ноорганик химия	—	1
Химия технологияси жараёнлари ва аппаратлари	—	2
Табиий ва физиологик актив бирикмалар химияси	—	1
Биология фанлари бўлими		
Генетика	1	—
Биофизика	—	1
Молекуляр генетика	—	1
Ботаника	—	1
Фалсафа, иқтисодий ва юридик фанлар бўлими		
Диалектик материализм	—	1
Капитал маблағ ва янги техника самарадорлиги	—	1
Тарих, тилшунослик ва адабиётшунослик бўлими		
КПСС тарихи	1	—
Санъатшунослик	1	—
Археология	—	1

Академия Уставининг 16-моддасига мувофиқ Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзолари (академиклари) илм-фанни биринчи даражали аҳамиятга молик асарлари билан бойитган олимлар — мухбир-аъзолар орасидан, шунингдек, фан докторлари орасидан сайланади.

Академия Уставининг 17-моддасига мувофиқ Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир-аъзолари фанни улкан илмий асарлари билан бойитган олимлар — фан докторлари орасидан сайланади.

Академия Уставининг 28-моддасига мувофиқ ҳақиқий аъзолар билан мухбир-аъзоларнинг асосий вазифаси илмий тадқиқотларни амалга ошириш, етакчи илмий проблемаларни коллектив йўсинда ишлаб чиқишни ташкил этиш ҳамда унинг ечимига илмий раҳбарлик қилиш йўли билан фанни янги ютуқлар ва кашфиётлар билан бойитишдан иборатдир.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзолари билан мухбир-аъзолари фан ютуқларини халқ хўжалигига жорий этиш ҳамда улардан маданий қурилишда фойдаланишга актив ҳамкорлик қиладилар, илмий кадрлар тайёрлаш ва улар малакасини ошириш юзасидан иш олиб борадилар. Улар Ўзбекистон ССР Фанлар академияси зиммасига юклатилган бошқа вазифаларни бажаришда ҳам қатнашишлари шарт.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Уставининг 23-моддасига мувофиқ Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзолари билан мухбир-аъзолари, илмий муассасалар билан олий ўқув юртлари, давлат ва жамоат ташкилотларига эълон қилинаётган ихтисосликлар бўйича Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзолигига ва мухбир-аъзолигига номзодлар кўрсатиш ҳуқуқи берилади. Номзодларни илмий муассасалар, олий ўқув юртлари, давлат ва жамоат ташкилотлари кўрсатган тақдирда бу иш илмий ёки илмий-техника кенгашлари мажлиси, коллегия ёки президиумлар йиғилишларида яширин овоз бериш йўли билан кўпчилик овоз олган ҳоллардагина амалга оширилади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзолигига ва мухбир-аъзолигига номзодлар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой мобайнида тегишли асослар билан ёзма равишда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясига маълум қилинади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзолигига ва мухбир-аъзолигига номзодлар учун қуйидаги ҳужжатлар икки нусхадан қилиб юборилиши лозим: номзод қилиб кўрсатиш тўғрисида давлат, жамоат ташкилотлари кенгашининг тақдимномаси (қарори) ёки тегишли асослари бўлган хат, таржимаи ҳол, кадрларни ҳисобга олиш шахсий варақаси, илмий асарлар рўйхати (3-форма), номзоднинг ишлаб чиқариш-ижтимоий фаолияти характеристикаси ва 4,5х6 см. ўлчамли учта фотосурат.

Материалларни қуйидаги адресга юбориш керак: Тошкент, ГСП, Гоголь кўчаси, 70.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Президиуми.

● СПОРТ ● СПОРТ ● ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

ФИЗКУЛЬТУРА КОЛЛЕКТИВЛАРИДА

ИХЛОС

Косонсой шаҳридаги педагогика билим юрти физкультура ва спорт мутахассисларини тарбиялаш масканларидан бири ҳисобланади. Қарийб ўн йил аввал ташкил этилган бу даргоҳга дастлаб 60 нафар ўқувчи қабул қилинган эди. Ҳозир уларнинг сафи мингдан ошиб кетган.

Ўтган йиллар мобайнида бўлажак ўқитувчилар орасида 12 нафар спорт мастери, 190 мастерликка номзод ва биринчи разрядли ҳамда минглаб оммавий разрядли спортчилар тайёрланди. 2500 ўғил-қиз ГТО комплекси нормативларини бажарган бўлса, 1500 киши мусобақаларда ҳакамлик қилиш имконига эга бўлди.

Бўлажак ўқитувчилар коллективи физкультура ва спортни оммавийлаштиришда хайрли ишларни амалга оширишмоқда. Ёш мутахассислар район мактабларида жисмоний тарбия дарсларини намунали ўтказиш билан болаларда спортнинг бирон турига ихлос уйғотишмоқда. Худойбердиев номли совхоз, 89-автобаза ва бир қанча мактаб коллективларига оталиқ ёрдами кўрсатиляпти.

Билим юрти талабалари район, область ва республика мусобақаларида иштирок этиб, совринли ўринларни эгаллаб келяптилар. Жисмоний тарбия ўқитувчиси бўлишга аҳд қилган ёшлар ихтисослаштирилган билим юртлариаро республика мусобақаларида биринчиликни олиб турибдилар.

А. ТУРҒУНОВ.

ФУТБОЛ МАЙДОНЛАРИДА

● ОЛИЙ ЛИГА. Кечиктирилган 10-тур ўйинлари ўтказилди: «Қайрат» — «Торпедо» — 1:1, «Динамо» (М) — «Спартак» — 0:0, «Металлист» «Арарат» —1:0, «Днепр» — «Динамо» (Тб) — 4:1, «Шахтёр» — «Нефтчи» — 3:1, «Зенит» — «Динамо» (Мн) — 4:1, «Динамо» (К) — СКА — 0:0, «Черноморец» — «Жальгирис» — 2:0. «Пахтакор» футболчилари пойтахт армиячиларини қабул қилиб (1:0), мавқеларини бирмунча яхшиладилар. Тўпни 24-минутда 11 метрли белгидан А. Якубик дарвозага йўллади. Ҳозир «Днепр» 20 очко билан пешқадамлик қилмоқда. Спартакчилар 19 очко билан иккинчи ўринда боришмоқда. «Зенит» 17 очко билан 4 поғона юқорига кўтарилди. Киев динамочиларида ҳам шунча очко бор. 10 тадан очколи «Арарат» ва «Пахтакор» командалари 15—16-ўринларда турибдилар.

Ғазалкент консерва заводида бу йил 72 миллион шартли банка турли хил маҳсулотлар тайёрланади. Бундан ташқари узум ва олма шарбатидан тайёрланган ичимликлар ҳам истеъмолчиларга жўнатилади. Суратда: маҳсулот сифати назоратчиси Ш. Андакова тайёр маҳсулотларни кўздан кечирмоқда.

В. Сироткин фотоси.

ЯНГИЛИКЛАР

● САМАРҚАНД. Иштихон марказида 400 ўринли кинотеатр фойдаланишга топширилди. Бу бинони қуриб, битказишда «Самаркандсельстрой» трестига қарашли механизациялашган кўчма колонналар ҳамда район қурувчилари жонбозлик кўрсатишди. Кинотеатр «Мир» деб аталди.

Ў. САИДОВ.

● ЛЕНИНСК мотор-ремонт заводи боғ-токзор ва полизларга қўлда дори пуркайдиган дастлабки мингта аппаратни магазинларга жўнатди. Кенг истеъмол моллари цехида асосий ишлаб чиқариш чиқитларидан шундай аппаратларни кўплаб тайёрлаш йўлга қўйилган. Янги пуркагичларни харид этган боғбонлар уларнинг жуда қулай, содда ва пухта ишлашини таъкидламоқдалар. Шу йил завод, ўн мингтага яқин шундай аппаратларни тайёрлаб беради.

(ЎзТАГ).

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

21 ИЮНЬ, ПАЙШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.35 — Фильм-концерт. 10.15— Мўъжизасиз-мўъжизалар. 11.15 Берлиоз ҳаёти. Бадиий фильм. 6-серия. 12.10 — Илмий-оммабоп фильм. 12.30 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Инсон ва табиат. 16.00 — Рус тили. 16.35 — Изланиш. 16.50 — Телевизион музикали фильм. 17.30 — ...16 ёшгача ва ундан катталар. 18.15 — Шахмат мактаби. 18.45 — Миллионлар ленинча университети. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Биргаликда аҳил оиламиз. 19.55 — Шеърий композиция. 20.25 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Халқ хорлари II Бутунроссия кўриги. 22.25 — Телефильм. 23.15 — Дунё воқеалари. 23.30 — Концерт.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — Телефильм. 9.40 — Болалар учун қисқа метражли бадиий фильмлар. 11.50 — Мультфильмлар. 13.20 — Княгиня Аннанинг узуги. Бадиий фильм. 14.45 — Оналарнинг мактаби. 15.15 — Киров телестудиясининг программаси. 16.20 — Горчичлар, қаердасиз! 16.55 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Ленинград ва ғалаба шеърларига ёзилган вокал туркуми. 19.30 — Қишлоқ янгиликлари. 20.45 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Сув машаққати. Бадиий фильм. 23.30 — Енгил атлетика бўйича Бутуниттифоқ мусобақалари.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Ахборот. 10.20 — Фильм-концерт. 10.50 — Телефильм. 11.10 — Хотира. Бадиий фильм. 12.30 — Касблар ҳақида ҳикоялар. 13.00 ва 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Мультфильм. 18.20 — Ишга тушириладиган объектлар сафга. 18.50 — Ёшлик. 19.30 — Ахборот. 19.45 — СССР халқ рассоми Ўрол Тансиқбоев. 20.15 — Телефильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Мустаҳкам озуқа базаси учун. 22.20 — Берлин учун жанг. Бадиий фильм. 23.45 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 9.00 — 17.00 МОСКВА-II 18.45 — Телефильм. 19.40 — Реклама. 20.00 —Тошкент янгиликлари. 20.20 — Классик куй саҳифалари. 20.50 — Телефильм. 21.00 — Қалб амри билан. 21.30 — МОСКВА-II.

22 ИЮНЬ, ЖУМА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.35 — Россия тароналари. 10.20 — Моҳир қўллар. 10.50 — Ҳужжатли фильм. 11.05 — Болалар учун фильм. 12.15 — Концерт. 12.45 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.10 — Олимлар — Подмосковье агросаноат комплексига. 16.45 — Қизил погонлар. Бадиий фильм. 3-серия. 17.50 — Концерт. 18.15 — Тарих саҳифалари. 19.00 — Расмларда қуёш акси бор. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 Ҳамдўстлик. 19.55 — Ўлмас гарнизон. Бадиий фильм. 21.30 Время. 22.05 — Концерт. 23.05 — Мотоспорт бўйича халқаро мусобақалар. 23.35 — Дунё воқеалари.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — Мультфильм. 9.40 — Сув машаққати. Бадиий фильм. 11.05 — Ф. Лист. Ҳаёти ва ижоди. 12.35 — Болалар учун фильм. Яшил патруль. 13.45 — Ҳаётга йўлланма. 14.30 — Телефильмлар. 15.00 — Сен қонунни биласанми? 15.50 — Опера саҳнаси ёш овозлари. 16.20 — П. Неруданинг ҳаёти ва ижоди ҳақида. 17.05 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Саёҳатчилар клуби. 19.45 — Волейбол. СССР — Куба. 20.45 — Бу йўлларни биз унутмаймиз. 21.30 — Время. 22.05 — Унутма, «Луговая станцияси». Бадиий фильм. 23.25 — Илмий оммабоп фильм. 23.55 — Н. А. Некрасов. Поэмалар. 00.25 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Ахборот. 10.20 — Ўйлаб топ. 11.00 — Телефильм. 11.30 — Ғалати гаров. Бадиий фильм. 12.45 — ва 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Ёшлик. 19.00 — Яна бир бор нон ҳақида. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ғалабанинг 40 йиллигига. 20.05 — Дунё воқеалари. 20.30 —Ахборот. 20.50 — Ўзбекистон композиторларининг романслари. 21.30 — Время. 22.05 — Ғалла ризқ-рўзимиз. 22.20 — Сўнгги ҳужум. Бадиий фильм. 23.35 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 9.00 — 17.10— МОСКВА-II. 18.15 — Телефильм. 19.00 — Қўлингни бер, ўртоқ. 20.00 — Тошкент янгиликлари. 20.20 — Телефильмлар. 21.00 — Қонун посбонлари. 21.30 — МОСКВА-II.

РАДИО

21 ИЮНЬ, ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Эстрада концерти. 9.30 — Халқ талантлари концерти. 11.15 — Ягона қардошлик оиласида. 12.10 — Ишчинома. 13.00 — Малши. 18.15 — Халқаро кундалик. 18.30 — Куйлардан куйларга. 19.25 — Юность Узбекистана. 20.50 — Адабий ўқиш. 21.10 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.30 — Музикали драмалардан парчалар.

22 ИЮНЬ, ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Ленин Ватани — тинчлик Ватани. Концерт. 9.30 — Ғолиблар. 11.15 — Халқаро мавзуларда суҳбат. 11.25 — Қаҳрамонлик симфонияси. 12.10 — Узбекистан индустриальний. 19.25 — Ёшлик. 21.15 — Қишлоқ меҳнаткашларининг талабларига биноан концерт. 22.30 — М. Шолохов. Инсон тақдири. Ҳикоя асосида радиопостановка.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент-П. Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР
Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-21-43, 32-53-16. 32-53-20, 33-11-49, 32-54-13.